

Державний торговельно-економічний університет
Кафедра економіки та фінансів підприємства

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«Управління фінансово-майновим станом підприємства в умовах
нестабільності»**

за матеріалами ДП «Радомишльський лісгосп АПК» ЖОКАП
«Житомироблагроліс», Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Радомишль

Студента 2 курсу 1
групи,
Спеціальності 051
«Економіка»,
Освітня програма
«Економіка та безпека
бізнесу»
Денної форми навчання

(підпис студента)

Єлісєєва Єгора
Валерійовича

Науковий керівник –
д.е.н., професор

(підпис керівника)

Блакита Ганна
Владиславівна

Гарант освітньої
програми
к.е.н., доцент

(підпис гаранта)

Камінський Сергій
Іванович

Київ 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-МАЙНОВИМ СТАНОМ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	6
РОЗДІЛ 2. ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВО-МАЙНОВОГО СТАНУ ДП «РАДОМИШЛЬСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК»	18
2.1. Характеристика умов господарювання підприємства	18
2.2. Діагностика основних показників фінансово-майнового стану підприємства	22
2.3 Інтегральна оцінка фінансово-майнового стану підприємства	31
РОЗДІЛ 3. ОБГРУНТУВАННЯ ПОЛІТИКИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-МАЙНОВИМ СТАНОМ ДП «РАДОМИШЛЬСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» В СУЧАСНИХ УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	37
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	53
ДОДАТКИ	59

ВСТУП

Актуальність дослідження. З середини минулого століття впровадження фінансового управління розвитком підприємств набуває все більшого поширення. Насьогодні жоден науковець та підприємець не ставить під сумнів важливість фінансової концепції управління компанією. Використання принципів фінансового управління дозволяє зміцнити конкурентні позиції підприємства на ринку, забезпечити стійкість його функціонування, сформувані достатні фінансові ресурси для розвитку пріоритетних напрямів діяльності на досить довгострокову перспективу.

Робота українських підприємств в останні роки відбувалася в умовах постійних викликів, зумовлених пандемією Covid-19 та російською військовою агресією. Це гостро поставило питання щодо необхідності перегляду стратегічних цілей розвитку, зміни пріоритетів в управлінні підприємством, забезпечення його конкурентоспроможності та фінансової стійкості. Така ситуація спонукає керівництво компаній шукати нові важелі забезпечення конкурентоспроможності на основі забезпечення фінансової стійкості підприємства в умовах відсутності стратегічної орієнтації. Наслідком відсутності оцінки і контролю фінансово-майнового стану може призвести на підприємстві до безсистемної організації фінансово-економічної діяльності, неможливості побудови дієвого механізму антикризового управління та запобігання втраті фінансової рівноваги підприємства.

Питання управління фінансово-майновим станом в системі економічної безпеки підприємства розглядала значна когорта науковців та практиків, в тому числі: Аксюк Я. А., Бердар М.М., Білик М.С., Блакита Г.В., Бланк І.О., Гапенські Л., Грабовецький Б.Є., Гриджук І. А., Доценко В. Ф., Житар М. О., Загородній А.Г., Коваленко О. В., Коласс Б., Лаврененко В. В., Лахтіонова Л.А., Лесюк А. С., Холт Р., Шарп У. та інші. В той же час актуальним

залишається розгляд системи діагностики фінансово-майнового стану в управлінні підприємством в сучасних умовах.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є визначення теоретико-методичних засад управління фінансово-майновим станом підприємства та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення цього процесу на окремому підприємстві.

Відповідно до вищенаведеної мети було сформульовано та вирішено наступні *завдання*:

- визначити теоретичні засади управління фінансово-майновим станом підприємства в умовах нестабільності;
- охарактеризувати умови господарювання ДП «Радомишльський лісгосп АПК»;
- здійснити діагностику основних показників фінансово-майнового стану ДП «Радомишльський лісгосп АПК»;
- здійснити інтегральну оцінку фінансово-майнового стану ДП «Радомишльський лісгосп АПК»;
- обґрунтувати політику управління фінансово-майновим станом ДП «Радомишльський лісгосп АПК» в сучасних умовах нестабільності.

Об'єктом дослідження є процес управління фінансово-майновим станом підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні та методологічні засади побудови системи управління фінансово-майновим станом підприємства.

Емпіричною базою дослідження є дочірнє підприємство «Радомишльський лісгосп АПК» засноване 27.08.2000 року.

Види діяльності підприємства:

- 02.20 Лісозаготівлі;
- 46.73 Оптова торгівля деревиною, будівельними матеріалами та санітарно-технічним обладнанням;
- 16.10 Лісопильне та стругальне виробництво;

- 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля;
- 49.41 Вантажний автомобільний транспорт.

Методи дослідження. У роботі використані загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: абстрагування та порівняння, аналізу та синтезу, графічні методи, дедукції, методи спостереження та порівняння, логічний метод. Результати дослідження подано у формі таблиць, графіків, схем, діаграм.

Практичним значенням результатів дослідження є удосконалення напрямів покращення системи діагностики фінансово-майнового стану ДП «Радомишльський лісгосп АПК».

Теоретико-методологічною основою випускної кваліфікаційної роботи стали законодавчі та нормативні акти України, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених. Інформаційну базу дослідження складають офіційні статистичні дані Державної служби статистики України, а також фінансової звітності ДП «Радомишльський лісгосп АПК».

Апробація результатів дослідження. За результатами дослідження була опублікована стаття «Економічна діагностика в управлінні фінансово-майновим станом підприємства» у збірнику «Економіка і фінанси бізнесу» : зб. наук. ст. студ. Денної та заочної форми навчання / відп. ред. Блакита Г.В. Київ. Держ. торг.-екон. ун-т, 2024.

Структура та обсяг роботи. Випускна кваліфікаційна робота виконана на 52 аркушах друкованого тексту, містить 20 таблиць, 5 рисунків, 3 додатки, налічує 46 джерела використаної літератури.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-МАЙНОВИМ СТАНОМ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Системний підхід до процесів розвитку бізнесу націлений на формування ефективного механізму управління компанією, що дозволяє попереджувати або мінімізувати негативний вплив зовнішніх і внутрішніх факторів та оперативно використовувати нові ринкові можливості. Узагальнюючим параметром оцінки ефективності такого механізму може виступати фінансово-майновий стан компанії.

На сьогодні термін «фінансово-майновий стан підприємства» у економічній літературі є менш поширеним, ніж термін «фінансовий стан підприємства». При цьому, при порівнянні характеристики сутності цих понять у різних авторів (див. табл. 1.1) складається враження їх тотожності, також в окремих роботах [14, 36] ці поняття по тексту використовуються як синоніми.

Таблиця 1.1.

Характеристика термінів «Фінансово-майновий стан» та «Фінансовий стан» різними дослідниками

Фінансово-майновий стан		Фінансовий стан	
Автор	Визначення	Автор	Визначення
1	2	3	4
Гриджук І.А., Зубко Т.Л.[9]	Економічна категорія, що визначає стан формування управлінських рішень, які направлені на зниження загроз функціонування підприємства з урахуванням всієї сукупності елементів підприємства	Коваленко О. В. [22]	Сукупність показників економіко-фінансового спрямування, що дають змогу комплексно оцінити ефективність управління бізнесом в стратегічній перспективі
Гурова К.Д. [14]	Характеристика фінансових ресурсів підприємства на конкретну дату, що визначає реальну та потенційну спроможність забезпечувати достатній рівень фінансування господарської діяльності та її розвиток у майбутньому	Іщук Л.І. [21]	Реальна (фіксована на момент часу) й потенційна фінансова спроможність підприємства забезпечити певний рівень фінансування поточної діяльності, саморозвитку та погашення зобов'язань перед підприємствами й державою

Продовження таблиці 1.1

1	2	3	4
Яковлева Я.І. [17]	Сутнісна характеристика діяльності підприємства у певний період, що визначає реальну та потенційну можливість підприємства забезпечувати достатній рівень фінансування фінансово-господарської діяльності та здатність ефективно здійснювати її у майбутньому	Стеценко С.П., Сорокіна Л.В., Ізмайлова К.В. [35]	Економічна категорія, яка відображає стан капіталу в процесі його кругообігу та спроможність суб'єкта до саморозвитку на фіксований момент часу
Суліма Н.М., Степасюк Л.М., Величко О.В. [36]	Система економічних відносин, яка пов'язана з наявністю і рухом коштів, утворенням фінансових ресурсів, сукупністю матеріальних і нематеріальних цінностей та боргових прав для повного фінансового забезпечення виробничо-господарської діяльності і розвитку підприємства	Багацька К.В., Говорушко Т.А., Шеремет О.О. [3]	Комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських чинників і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів

З точки зору назви цих термінів можна зробити висновок про відмінність у такій складовій, як «майновий стан підприємства»

Порівняти та пов'язати між собою майновий та фінансовий стани підприємства робила спробу Бержанір І.А., але її думка, що «обидва поняття є взаємопов'язаними, оскільки майновий стан впливає на фінансовий, а останній є однією з якісних характеристик майнового, є складовою частиною, але за деякими параметрами виходить за межі майнового стану» [4, с.36], є доволі заплутаною та суперечливою. Але, якщо розглядати конкретні показники, що пропонуються для оцінки майнового стану, то вони зводяться до аналізу економічного стану основних засобів підприємства та процесів їх відтворення.

Більш широко розуміють майновий стан Мельник Т. Ю. та Свірко, С. В.: «це одна із ключових характеристик фінансового стану суб'єкта господарювання, що відображає розміщення, склад, структуру, динаміку та

стан майна (активів) і капіталу (пасивів) підприємства, і змінюється з часом за рахунок впливу внутрішніх та зовнішніх факторів» [25, С.9]. При цьому до показників аналізу майнового стану ці автори пропонують включити показники динаміки та структури активів та капіталу підприємства, рентабельності їх використання (але ці показники одночасно є складовими аналізу фінансового стану підприємств), показники стану та ефективності управління основними засобами підприємства.

На нашу думку, майновий стан характеризується відповідністю балансової вартості активів підприємства їх ринковій вартості, а також здатністю цих активів виконувати свої функції в процесі господарської діяльності підприємства.

Враховуючи вище зазначене, під фінансово-майновим станом підприємства необхідно розуміти складний узагальнюючий індикатор результатів його господарської діяльності, який відображає рівень відповідності наявного обсягу фінансових ресурсів та майна, а також потенційних можливостей їх залучення, необхідному їх обсягу, що дозволяє забезпечити реалізацію стратегії розвитку підприємства.

Оскільки фінансово-майновий стан підприємства є узагальнюючим індикатором фінансово-господарської діяльності та в значній мірі визначає кредитоздатність, інвестиційну привабливість, економічну безпеку, економічний потенціал, конкурентоздатність, платоспроможність та багато чого іншого, то управління ним є головною складовою системи управління підприємством.

Управління фінансово-майновим станом підприємства можна охарактеризувати як комплекс правил, інструментів і методів прийняття та реалізації управлінських рішень щодо обсягу та складу фінансових і майнових ресурсів, доцільності їх оновлення та можливості підвищення ефективності їх використання з метою забезпечення зростання вартості підприємства [7].

Основними елементами системи управління фінансово-майновим станом підприємства є:

1. Об'єкти управління – фінансово-господарська діяльність підприємства, ефективність формування та використання майнових та фінансових ресурсів.
2. Суб'єкти управління – керівництво підприємства.
3. Мета управління – збільшення вартості підприємства (в умовах воєнного стану – виживання підприємства).
4. Функції управління – облік, аналіз, планування, організація та контроль.

В сучасних умовах управління фінансово-майновим станом підприємства відбувається в умовах нестабільності (табл. 1.2), головною причиною чого є повномасштабна військова агресія росії.

Таблиця 1.2.

Особливі характеристики нестабільності функціонування підприємств України в умовах військового стану

Ознака	Особливості в умовах воєнного стану
Місце виникнення факторів впливу	Зовнішнє середовище
Взаємозв'язок факторів	Ланцюгова реакція
Рівень передбачуваності факторів впливу	Низький
Строк дії факторів	Довгостроковий
Ресурсні обмеження	Високий рівень: через мобілізацію зменшується чисельність та якість кадрів, енергетичні обмеження, відсутність іноземних інвестицій, логістичні проблеми (особливо у зовнішній торгівлі).
Рівень ризиків	Високі, є ймовірність втратити майно.
Наявність досвіду подолання подібної кризи	Відсутній.

(Складено на основі [7])

В цих умовах невизначеності роль та завдання окремих функцій управління фінансово-майновим станом на підприємстві зазнають змін.

Так, у функції обліку необхідно виділяти завдання оцінки втрат внаслідок воєнних дій, їх правильне юридичне оформлення з метою отримання компенсацій у майбутньому.

Функція аналізу стає найголовнішою у системі управління, оскільки саме вона дозволяє виявити найслабші елементи фінансово-майнового стану, визначити найпріоритетніші напрямки управлінських дій та їх ефективність.

Функція планування втрачає свою важливість, що пов'язано із низьким рівнем передбачуваності зовнішнього середовища.

Управління фінансово-майновим станом підприємства, як складний та багатогранний процес, здійснюється у певній послідовності, яка характеризується наступними етапами [3, 7, 42]:

1. Визначення мети управління фінансово-майновим станом підприємства.
2. Формування інформаційного забезпечення управління фінансово-майновим станом підприємства.
3. Діагностика фінансово-майнового стану підприємства
4. Формування цільових (граничних) орієнтирів управління фінансово-майновим станом підприємства.
5. Фінансове планування.
6. Контроль за відповідністю фактичних показників фінансово-майнового стану підприємства їх плановим та граничним показникам.
7. Формування пропозицій щодо удосконалення системи управління фінансово-майновим станом (якщо в процесі контролю виявлені суттєві невідповідності фактичних та цільових значень окремих показників).

Оскільки фінансово-майновий стан підприємства є узагальнюючою характеристикою ефективності його фінансово-господарської діяльності, то головною метою управління ним є забезпечення зростання вартості

підприємства. Але у сучасних нестабільних умовах функціонування підприємств, які можна порівняти до кризових умов, у багатьох компаній ця мета може змінитися на забезпечення виживання.

Інформаційне забезпечення управління фінансово-майновим станом підприємства складається з різного роду економічної, комерційної, фінансової й іншої інформації (рис. 1.1). Проте у зв'язку зі стрімким розвитком сучасних технологій збору та обробки інформації у сучасних умовах розглядати цей етап управління без зв'язку із технічним та програмним забезпеченням є недоцільним.

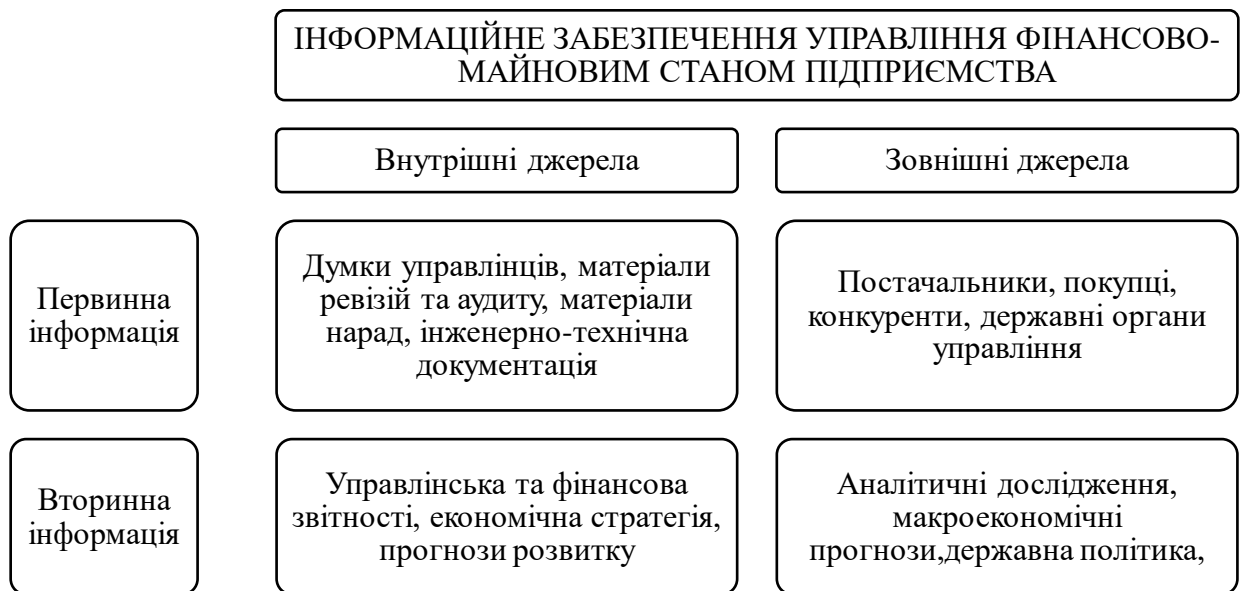

Рис. 1.1. Джерела інформаційного забезпечення управління фінансово-майновим станом підприємства

(Складено автором за [3,6,24,33])

Ефективність системи інформаційного забезпечення визначає оперативність та обґрунтованість економічної діагностики фінансово-майнового стану підприємства.

Діагностика фінансово-майнового стану підприємства представляє собою систему заходів, в тому числі аналітичних, спрямованих на визначення величини відхилень його показників від бажаного чи нормативного та

основних причин цих відхилень, для обґрунтування управлінських дій з метою приведення системи в цільовий стан [40].

Залежно від масштабів дослідження діагностика фінансово-майнового стану підприємства може бути локальною та комплексною [2].

Локальна діагностика фінансово-майнового стану спрямована на дослідження наступних його елементів:

- Платоспроможність (характеризує можливості вчасно сплачувати свої борги);
- Ділова активність (характеризує інтенсивність використання майнових та фінансових ресурсів в операційній діяльності);
- Рентабельність (характеризує здатність підприємства генерувати прибуток);
- Фінансова стійкість (характеризує фінансові ризики підприємства, що пов'язані зі структурою його капіталу);
- Майновий стан (характеризує здатність майнових ресурсів виконувати свої функції та забезпечувати розвиток підприємства).

Комплексна економічна діагностика спрямована на всебічну оцінку об'єкта, усього комплексу взаємозв'язків між окремими складовими цього об'єкта.

Не слід ототожнювати комплексну та інтегральну діагностику фінансово-майнового стану підприємства. Комплексна діагностика відображає масштаби, а інтегральна діагностика відображає один з її етапів, що пов'язаний з узагальненням результатів локальних діагностик окремих складових фінансово-майнового стану підприємства.

Економічна діагностика фінансово-майнового стану підприємства може здійснюватися різними методами (табл. 1.3).

Найбільш поширеним методом діагностики фінансово-майнового стану підприємства є розрахунок фінансових коефіцієнтів-індикаторів. Його головною перевагою є використання даних фінансової звітності та наявність

нормативних значень окремих фінансових коефіцієнтів, що дає можливість швидко здійснювати аналіз та визначати головні проблемні місця в управлінні фінансово-майновим станом підприємства.

Таблиця 1.3.

Методи діагностики фінансово-майнового стану підприємства

Назва	Зміст
Метод фінансових коефіцієнтів-індикаторів	Передбачає розрахунок фінансових коефіцієнтів-індикаторів на основі фінансової звітності підприємства у розрізі кожної складової фінансово-майнового стану підприємства. Перелік таких показників можна побачити у додатку А.
Методи рейтингової оцінки	Спрямовані на визначення місця об'єкту дослідження у певній їх сукупності. Умовою такої оцінки є наявність відповідної інформації по підприємствах-аналогах, бажано прямих конкурентів, при цьому критеріями оцінки можуть використовуватися не нормативні значення окремих показників, а найкращі значення цих показників у досліджуваній сукупності підприємств.
Інтегральні методи	Орієнтовані на визначенні одного головного показника оцінки. При цьому може бути обрано один головний фінансовий коефіцієнт (наприклад, рентабельність власного капіталу, коефіцієнт Бівера, коефіцієнт Вайбеля), а може розраховуватись за окремими методами (метод відстаней, метод середньої геометричної, таксонометричний метод тощо) інтегральний показник фінансово-майнового стану.
Матричні методи	Передбачають побудову матриці низки фінансових показників, що залежать від мети та об'єкту діагностики, яка перетворюється на матрицю стандартних коефіцієнтів. Це дозволяє здійснювати порівняльну оцінку за певними критеріями. Також ці методи ефективні при складанні балансів фінансових ресурсів і їх цільових показників, балансів руху грошових коштів.
Дискримінантні методи	Спрямовані на побудову економіко-математичних моделей зв'язку окремих факторів та стану об'єкту (тут, мабуть, найбільш відомими є моделі оцінки ймовірності банкрутства, наприклад моделі Альтмана, Ліса, Таффлера, Спрінгейта, Терещенко, Савицької тощо). Міністерство фінансів України також використало цей підхід для Порядку проведення оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара інвестиційного проекту [42]. Характеристику окремих з цих методів можна побачити у додатку Б.
Експертні методи	Базуються на висновках фахівців за непрямыми ознаками, що є наслідками того чи іншого фінансово-майнового стану (наприклад, якщо відомі випадки судових позовів щодо затримки платежів, то можна робити висновок про незадовільний фінансово-майновий стан).

(складено за [2, 3, 33, 42])

Проведення аналізу фінансово-майнового стану підприємства рекомендується робити як дворівневу діагностику.

Перший рівень є експрес-діагностикою фінансово-майнового стану, яка передбачає розрахунок стандартних фінансових коефіцієнтів на регулярній основі. Головною метою цієї діагностики є визначення ознак погіршення стану об'єкта та масштабу позитивних чи негативних змін. Характеристику основних показників експрес-діагностики можна побачити у додатку А.

Якщо в процесі експрес-діагностики фінансово-майнового стану будуть виявлені негативні явища, то для визначення їх причин необхідно проводити фундаментальну діагностику. Ця діагностика може мати як комплексний характер (тобто охоплювати усі складові фінансово-майнового стану), так і вибіркового характеру (тобто поглиблювати аналіз тільки «проблемних» складових).

Найвідповідальнішим етапом економічної діагностики фінансово-майнового стану підприємства є визначення діагнозу. При цьому цей діагноз має дві складові:

1. Перша складова – це стан об'єкту на момент оцінки. Тут можливі наступні діагнози
 - Задовільний, тобто значення показників оцінки не виходять за межі критичних рівнів.
 - Незадовільний, тобто окремі складові фінансово-майнового стану мають негативні характеристики.
 - Критичний, тобто усі складові фінансового стану мають негативні характеристики.
2. Друга складова – це динаміка зміни стану. Тут можливі наступні діагнози:
 - Позитивні зміни, тобто спостерігається покращення усіх складових фінансово-майнового стану.

- Нестабільність, тобто різні складові мають як позитивні, так і негативні зміни.
- Негативна, тобто усі складові фінансово-майнового стану погіршуються.

Таким чином, залежно від поєднання різних характеристик діагностичних висновків можна утворити дев'ять варіантів узагальнюючих діагнозів (рис. 1.2): від абсолютного фінансово-майнового стану, якому властиві відсутність кількісних характеристик із незадовільними значеннями та покращення у часі цих значень – до «Стану глибокої кризи», якому властиві негативні кількісні характеристики усіх складових фінансово-майнового стану та їх погіршення у часі.

ФІНАНСОВО-МАЙНОВИЙ СТАН		Динаміка змін (за останні 3-5 років)		
		<i>Покращення</i>	<i>Нестійка</i>	<i>Погіршення</i>
Характеристика на момент оцінки	<i>Задовільний стан</i>	Оптимальний стан	Стабільний стан	Нестабільний стан
	<i>Незадовільний стан</i>	Стан критичних явищ	Стан систематичних критичних явищ	Передкризовий стан
	<i>Катастрофічний стан</i>	Кризовий стан	Стан середньої кризи	Стан глибокої кризи

Рис.1.2. Діагностичні види фінансово-майнового стану підприємства
(розроблено автором)

На основі визначеного виду фінансово-майнового стану підприємства керівництво підприємства з урахуванням виявлених резервів його покращення та ринкових перспектив розвитку підприємства визначає пріоритетні напрямки своєї роботи у цій сфері та цільові та граничні орієнтири окремих показників на плановий період. Це є необхідною умовою здійснення фінансового планування на підприємстві.

Наступним етапом процесу управління фінансово-майновим станом підприємства є фінансове планування, в процесі якого відбувається вибір

методів та засобів досягнення визначених раніше цільових значень окремих показників. Кінцевим результатом цього етапу управління фінансово-майнового стану є розробка фінансових планів (бюджетів), головними з яких є балансовий бюджет та бюджет доходів та витрат підприємства. Це дозволяє визначити сукупну потребу підприємства у фінансових ресурсах, що дозволяє фінансувати розвиток підприємства, виконувати власні кредитні зобов'язань, вирішувати соціальні завдання і матеріального стимулювання працівників підприємства. Крім того, фінансове планування дозволяє виявити та усунути понаднормативні обсяги фінансових та матеріальних ресурсів, нераціональні витрати як за окремими видами заходів, так і загалом по підприємству.

Оскільки враховані у фінансовому плануванні заходи забезпечення цільового рівня фінансово-майнового стану не мають гарантій, що їх реалізація відбудуватиметься виключно за планом і це забезпечить саме завчано визначені результати, то обов'язковим етапом управління є контроль.

В процесі контролю фінансово-майнового стану можуть принципово виникнути три ситуації:

1. Реалізація запланованих заходів забезпечує досягнення запланованих показників фінансово-майнового стану. В цьому випадку немає необхідності щось змінювати в системі управління.
2. Реалізація запланованих заходів не дозволяє досягти запланованих показників фінансово-майнового стану. В цьому випадку виникає потреба у розробці додаткових пропозицій, реалізації додаткових заходів або у перегляді цільових показників.
3. Реалізація запланованих заходів забезпечує суттєве перевищення запланованих показників фінансово-майнового стану. В цьому випадку є необхідність у покращенні цільових показників до рівня, який трохи перевищує попередні планові показники.

Таким чином, контроль, як етап управління фінансово-майновим станом підприємства, забезпечує стійкість усієї цієї системи, комплексно впливає на

діяльність підприємства, а за рахунок забезпечення координації інших функцій управління сприяє мінімізації негативних відхилень від траєкторії стратегічного розвитку компанії.

Під фінансово-майновим станом підприємства необхідно розуміти складний узагальнюючий індикатор результатів його господарської діяльності, який відображає рівень відповідності наявного обсягу фінансових ресурсів та майна, а також потенційних можливостей їх залучення, необхідному їх обсягу, що дозволяє забезпечити реалізацію стратегії розвитку підприємства.

Фінансово-майновий стан підприємства в значній мірі визначає його кредитоздатність, інвестиційну привабливість, економічну безпеку, економічний потенціал та конкурентоздатність.

В сучасних умовах управління фінансово-майновим станом підприємства відбувається в умовах нестабільності, головною причиною чого є повномасштабна військова агресія росії.

Визначені етапи управління фінансово-майновим станом дає можливість отримати найбільш оптимальний результат, що забезпечує підтримку траєкторії розвитку підприємства при раціональному формуванні та використанні фінансових і майнових ресурсів.

РОЗДІЛ 2. ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВО-МАЙНОВОГО СТАНУ ДП «РАДОМИШЛЬСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК»

2.1. Характеристика умов господарювання підприємства

Дочірнє підприємство «Радомишльський лісгосп АПК» засноване Житомирським обласним комунальним агролісогосподарським підприємством «Житомироблагроліс» на спільній власності територіальних громад сіл та міст області, перебуває в управлінні Житомирської обласної ради.

Підприємство створене з метою діяльності на промисловій основі у сфері розвитку та організації лісового господарства, охорони і захисту лісів, одержання прибутку від господарської діяльності [19]. Основними видами діяльності підприємства є лісозаготівлі, оптова торгівля деревиною, будівельними матеріалами та санітарно-технічним обладнанням, лісопилльне та стругальне виробництво, неспеціалізована оптова торгівля, вантажний автомобільний транспорт та ін.

У періоді дослідження (2021-2023 роки) ДП «Радомишльський лісгосп АПК» функціонувало у складних умовах, викликаних військовою агресією росії. І хоча протягом усього періоду майновий комплекс підприємства перебував на контрольованій урядом території, проте процеси мобілізації як працівників, так і майна, скорочення ринку збуту продукції, проблеми ускладнення логістики негативно впливають на ефективність господарської діяльності.

Так, як видно з рисунку 2.1, процеси плинності кадрів на підприємстві посилюються у 2022 та 2023 роках. У 2022 році з підприємства звільнилось 7 працівників, а у 2023 році ще 5. На вивільнені робочі місця нових працівників знайти не вдається, тому підприємство відчуває певний кадровий голод. Звільняються переважно чоловіки, частина з яких підписали контракт зі збройними силами України, а частина звільнилась з інших причин. Загалом

чисельність працівників за 2021-2023 роки зменшилась на 8 чол., що складає близько 12% їх чисельності у довоєнному 2021 році.

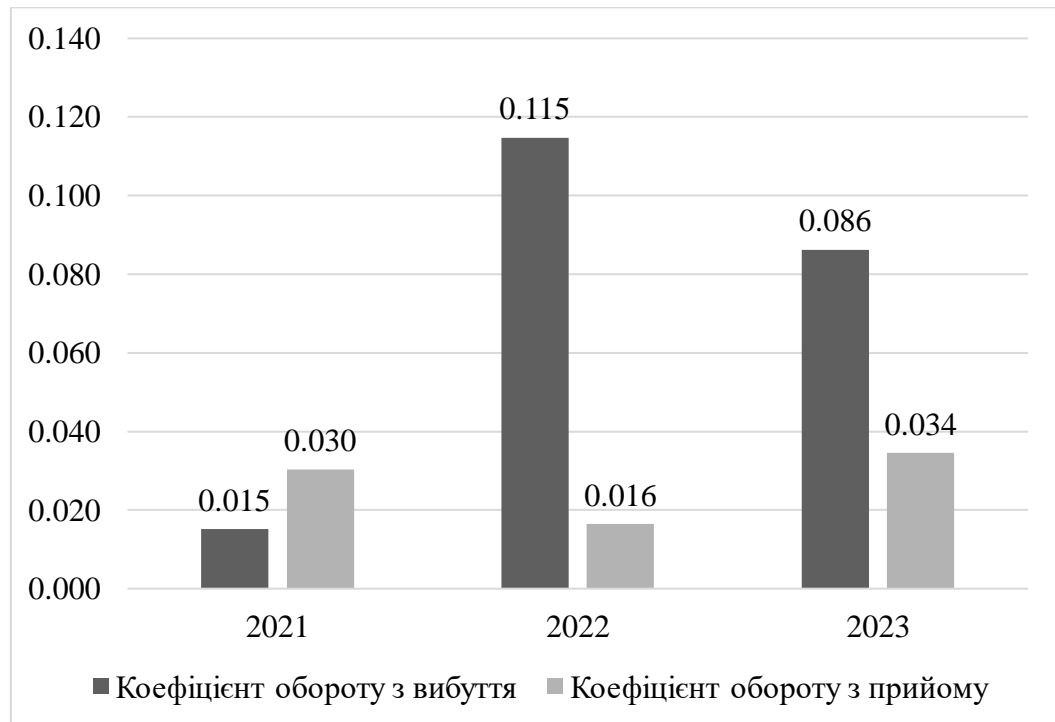

Рис. 2.1. Показники руху персоналу ДП «Радомишльський лісгосп АПК» у 2021-2023 роках

Негативною умовою господарювання ДП «Радомишльський лісгосп АПК» є скорочення ринку деревини в Україні. За даними державного агентства лісових ресурсів України у перши рік повномасштабної війни з росією обсяги заготівлі круглих лісоматеріалів в Україні за офіційною статистикою впали на 9,5 %. Кількість діючих суб'єктів господарювання на лісозаготівлях скоротилася на 9,3 %, в деревообробці – на 14,0 %, у меблевій галузі – на 12,9 %, а у виробництві паперової маси, паперу та картону – на 15,1% [11]. І хоча, як видно з рисунку 2.2, об'єми ринку відновлюються, проте ще не виходять на рівень довоєнних часів.

Щодо відновлення ринку слід також відзначити появу нового його сегменту – деревина для будівництва оборонних споруд. У зв'язку з цим, якщо характеризувати об'єм ринку без урахування військових потреб, то він є ще меншим.

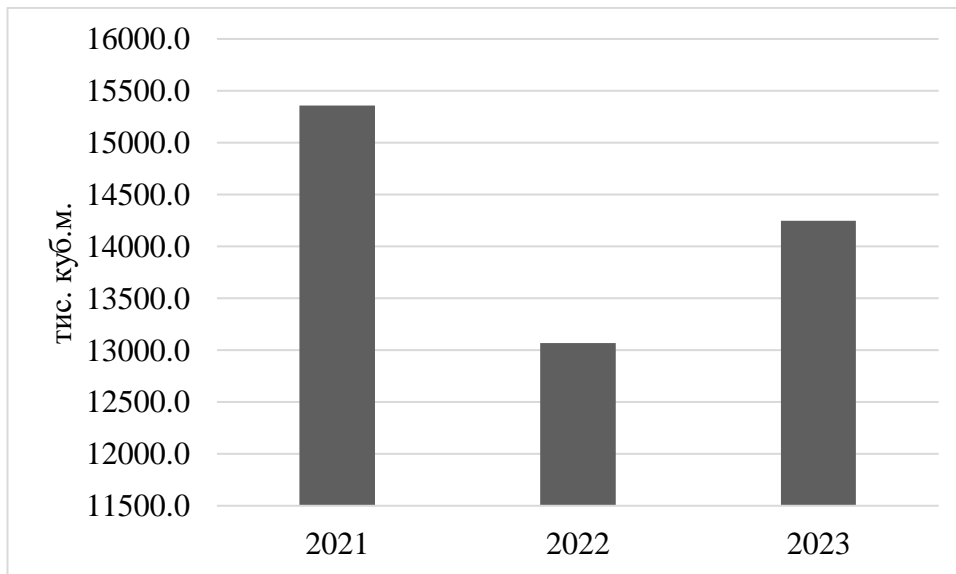

Рис. 2.2. Кількість реалізованої лісової продукції в Україні у 2021-2023 роках

Підсилює негативний для ДП «Радомишльський лісгосп АПК» вплив зменшення ринку деревини також законодавчі обмеження щодо способів реалізації лісової продукції. Це пов'язано з реформою лісгосподарської галузі України, проявом якої стала централізація управління державними підприємствами у цій сфері шляхом об'єднання їх у єдине державне підприємство «Ліси України» (наприкінці 2022 року). За проектом ДП «Ліси України» повинно було охопити всі підприємства і державної, і комунальної форми власності. Але оскільки ДП «Радомишльський лісгосп АПК», засноване на комунальній власності, не є власником, а лише розпорядником лісів, то без згоди обласної ради це зробити стало неможливо. Тому на сьогодні Радомишльський лісгосп залишається самостійним суб'єктом господарювання, а ДП «Ліси України» стали його конкурентом.

Одним з етапів реформи лісгосподарської галузі стало зобов'язання продавати лісову продукцію через окремі ліцензовані для цього товарні біржі. Ці біржі тісно пов'язані з ДП «Ліси України», що створює певні перепони у можливостях реалізації продукції нашим підприємством [8].

Свідченням цього є порівняння темпів росту доходів від реалізації продукції ДП «Радомишльський лісгосп АПК» з темпами росту вартості реалізованої лісової продукції в Україні, що можна побачити на рис. 2.3.

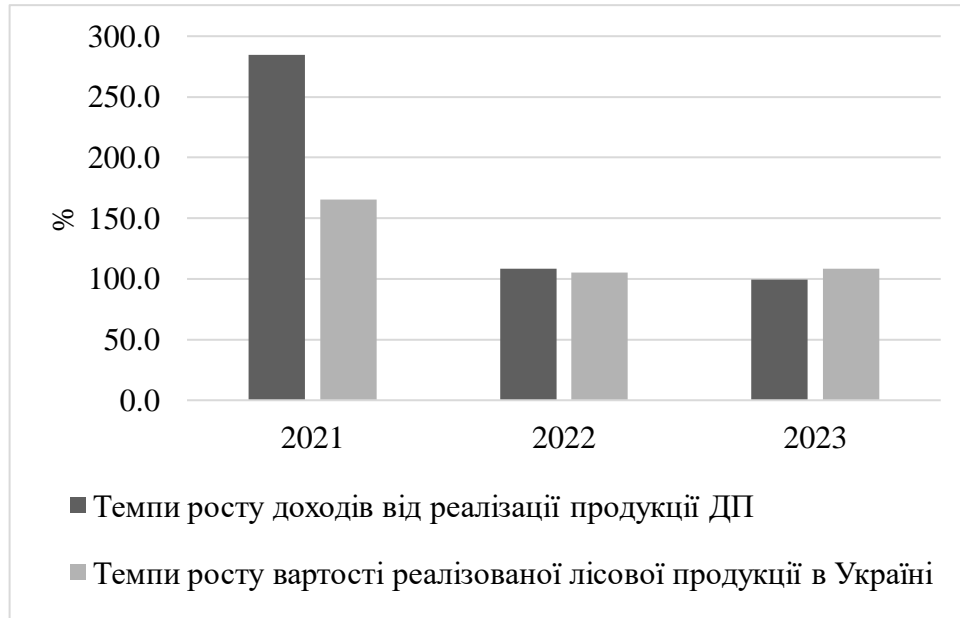

Рис. 2.3. Темпи росту доходів від реалізації продукції ДП «Радомишльський лісгосп АПК» та вартості реалізованої лісової продукції в Україні

Як видно з рисунку 2.2, при збільшенні вартості реалізованої лісової продукції в Україні загалом, у ДП «Радомишльський лісгосп АПК» у 2023 році зменшуються доходи від реалізації, а їх збільшення у 2022 році було пов'язано з військовими потребами для будівництва укріплень в Житомирській області.

Щодо конкурентних умов господарювання можна зазначити, що ДП «Радомишльський лісгосп АПК» є для місцевого населення монополістом, але це стосується продажу дров. На оптовому ринку підприємство має слабку позицію, що пов'язано зі створенням ДП «Ліси України», яке за допомогою товарних бірж контролює левову частку на ринку.

2.2. Діагностика основних показників фінансово-майнового стану підприємства

При діагностиці фінансово-майнового стану підприємства його основні показники прийнято ділити за такими складовими, як платоспроможність, ділова активність, рентабельність, фінансова стійкість, майновий стан.

Основними показниками діагностики платоспроможності підприємства є коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт проміжної ліквідності, коефіцієнт покриття. Допоміжними показниками діагностики є коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами, коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу, коефіцієнт ліквідності активів, частка запасів в оборотних активах, співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості. Результати розрахунку цих показників можна побачити у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.

Динаміка показників платоспроможності ДП «Радомишльський лісгосп АПК» 2021-2023 роках

№ з/п	Показник	Значення			Абсолютна зміна	
		2021 рік	2022 рік	2023 рік	2022/2021	2023/2022
1	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,64	0,41	0,11	-0,23	-0,30
2	Коефіцієнт проміжної ліквідності	0,87	0,66	0,41	-0,22	-0,25
3	Коефіцієнт покриття	1,24	1,08	0,88	-0,17	-0,20
4	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	0,24	0,08	-0,12	-0,17	-0,20
5	Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу	0,42	0,12	-0,14	-0,30	-0,26
6	Коефіцієнт ліквідності активів	0,72	0,58	0,42	-0,14	-0,16
7	Частка запасів в оборотних активах	0,30	0,39	0,54	0,09	0,15
8	Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	0,25	0,25	0,31	0,01	0,05

Як видно з таблиці 2.1, підприємство має достатні залишки грошових коштів, тому абсолютна його ліквідність є задовільною. Хоча значення коефіцієнта абсолютної ліквідності помітно зменшилось, проте воно залишається в межах допустимих значень (0,1-0,2).

Оптимальне значення коефіцієнта проміжної ліквідності складає 0,6-0,8. Фактично у підприємства це значення зменшилось та склало 0,41. Отже, за цим показником підприємство є неплатоспроможним.

Мінімальним рекомендованим значенням коефіцієнта покриття складає 1. Фактично у підприємства це значення зменшилось до рівня 0,88, що є ознакою недостатності коштів для погашення усіх боргів.

Коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом та коефіцієнт маневреності власного капіталу свідчать про недостатність довгострокових джерел капіталу для формування необоротних активів, а, отже, про формування оборотних активів за рахунок поточних зобов'язань. Це негативне явище.

В структурі активів підприємства у 2023 році переважають необоротні активи, про що свідчить значення коефіцієнти їх ліквідності, яке менше 0,5. Це є фактором, що погіршує платоспроможність.

Частка запасів у оборотних активах на підприємстві постійно збільшується 0,3 до 0,54. Оскільки запаси можуть виступати основним видом застави, а також захищені від впливу інфляції, то такі зміни є більше позитивним явищем для характеристики платоспроможності підприємства.

Співвідношення між дебіторською та кредиторською заборгованістю є розбалансованим, проте ця розбалансованість швидше на користь підприємству. Оскільки при кризі неплатежів воно є менш залежним від платоспроможності своїх дебіторів при пошуку коштів для погашення своїх боргів.

Таким чином, ДП «Радомишльський лісгосп АПК» має ознаки неплатоспроможності.

Аналіз показників ділової активності дозволяє визначити інтенсивність використання фінансових ресурсів підприємства у його операційній діяльності. При цьому розраховуються показники оборотності оборотних активів та капіталу підприємства. Серед розрахованих показників ділової активності підприємства більш загальним є тривалість фінансового циклу. Як видно з таблиці 2.2, фактичне значення цього показника дещо збільшилось, проте має мінусове значення. Це значить, що підприємство може легко купувати запаси у борг, оскільки їх реалізація відбувається швидше, ніж настає час повернення цих боргів.

Таблиця 2.2.

Динаміка показників ділової активності ДП «Радомишльський лісгосп АПК» у 2021-2023 роках

№ з/п	Показник	Значення			Абсолютна зміна	
		2021 рік	2022 рік	2023 рік	2022/2021	2023/2022
1	Оборотність дебіторської заборгованості, рази	40,4	38,5	35,7	-1,9	-2,8
2	Середній період погашення дебіторської заборгованості, дні	9,0	9,5	10,2	0,5	0,8
3	Оборотність кредиторської заборгованості, рази	4,7	5,3	6,4	0,7	1,0
4	Середній період погашення кредиторської заборгованості, рази	78,5	68,7	57,3	-9,8	-11,3
5	Оборотність запасів, рази	11,3	10,2	10,6	-1,1	0,4
6	Середній період обороту запасів, дні	32,2	35,8	34,5	3,6	-1,3
7	Тривалість фінансового циклу, дні	-37,2	-23,4	-12,6	13,8	10,8
8	Оборотність власного капіталу, рази	15,6	12,5	10,2	-3,1	-2,4

Щодо інших показників ділової активності слід відзначити уповільнення оборотності дебіторської заборгованості з 9 до 10 днів. Таке уповільнення не можна вважати критичним, особливо в умовах , коли воно компенсується прискоренням оборотності запасів.

Загалом дані таблиці 2.2 свідчать про досить високу інтенсивність використання коштів в операційній діяльності. При цьому спостерігається її уповільнення. Враховуючи умови функціонування ДП «Радомишльський лісгосп АПК» (кадровий голод, зменшення обсягів реалізації продукції, реформування галузі) такий рівень ділової активності є більше позитивним фактором забезпечення фінансової стійкості підприємства.

Здатність підприємства генерувати прибуток можна оцінити шляхом розрахунку показників рентабельності, результати чого можна побачити у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3.

Динаміка показників рентабельності ДП «Радомишльський лісгосп АПК» у 2021-2023 роках, %

№ з/п	Показник	Значення			Абсолютна зміна	
		2021 рік	2022 рік	2023 рік	2022/2021	2023/2022
1	Рентабельність реалізації (за прибутком від реалізації)	6,08	4,38	1,76	-1,70	-2,62
2	Рентабельність реалізації (за чистим прибутком)	5,09	4,36	2,19	-0,72	-2,18
3	Рентабельність основної діяльності	13,27	9,59	5,46	-3,68	-4,13
4	Рентабельність капіталу	26,35	18,36	9,04	-7,99	-9,32
5	Рентабельність чистих активів	62,07	39,53	17,29	-22,54	-22,23
6	Рентабельність оборотного капіталу	36,81	31,86	21,53	-4,95	-10,34
7	Рентабельність власного капіталу	79,50	54,68	22,21	-24,82	-32,47

Як видно з таблиці 2.3, у 2021-2023 роках спостерігається постійне погіршення показників рентабельності. Так, наприклад, рентабельність реалізації продукції за прибутком від реалізації зменшилась з 6,8% до 1,76%, рентабельність капіталу зменшилась з 26,35% до 9,04%, рентабельність власного капіталу зменшилась з 79,5% до 22,21%. Загалом показники

рентабельності у 2023 році в порівнянні з 2021 роком зменшились в 2-3 рази. Позитивним явищем є те, що ДП «Радомишльський лісгосп АПК» залишається прибутковим. При цьому рентабельність власного капіталу (22,21% у 2023 році) забезпечує вищу доходність, ніж депозити в банках, які забезпечують близько 10% річних у цьому році. Але темпи зменшення рентабельності свідчать про ймовірність впродовж 1-3 років стати збитковими.

Головною причиною зменшення прибутковості ДП «Радомишльський лісгосп АПК» є зменшення рентабельності реалізації продукції, що відбувається в умовах зменшення обсягів діяльності та збільшення рівня витрат.

Показники ділової активності та рентабельності пов'язані між собою, що можна побачити у формулі, за якою побудовано таблицю 2.4:

$$R_k = R_p * K_{Ok}, \quad (2.1)$$

де R_k – рентабельність капіталу;

R_p – рентабельність реалізації (за чистим прибутком);

K_{Ok} – коефіцієнт оборотності капіталу.

Як видно з таблиці 2.4, як рентабельність реалізації, так і оборотність капіталу негативно впливали на зміну рентабельності капіталу ДП «Радомишльський лісгосп АПК». При цьому і у 2022, і у 2023 роках головним фактором зменшення рентабельності капіталу було зменшення рентабельності реалізації (за рахунок цього фактору рентабельність капіталу сумарно зменшилась приблизно на 15% за два роки. Оборотність капіталу мала незначний вплив – сумарно близько 0,3% за два роки.

Таким чином, хоча у 2023 році ДП «Радомишльський лісгосп АПК» залишається прибутковим, проте темпи її погіршення є негативним фактором підтримки фінансово-майнового стану підприємства на належному рівні.

Таблиця 2.4.

Вплив факторів на зміну рентабельності капіталу ДП «Радомишльський лісгосп АПК»

№ з/п	Показник	Значення			Абсолютна зміна	
		2021 рік	2022 рік	2023 рік	2022/2021	2023/2022
1	Чистий дохід від реалізації, тис. грн.	60871	66076	65677	5206	-399
2	Середнє значення капіталу, тис. грн.	11751	15704	15876	3952	173
3	Чистий прибуток, тис. грн.	3097	2884	1436	-213	-1448
4	Рентабельність реалізації (за чистим прибутком),%	5,09	4,36	2,19	-0,72	-2,18
5	Коефіцієнт оборотності капіталу, рази	5,18	4,21	4,14	-0,97	-0,07
6	Рентабельність капіталу, %	26,35	18,36	9,04	-7,99	-9,32
7	Вплив рентабельності реалізації на рентабельність капіталу, %				-3,74	-9,17
8	Вплив оборотності капіталу на рентабельність капіталу, %				-4,24	-0,16

Як видно з таблиці 2.4, як рентабельність реалізації, так і оборотність капіталу негативно впливали на зміну рентабельності капіталу ДП «Радомишльський лісгосп АПК». При цьому у 2022 зменшення рентабельності капіталу на 7,99% було приблизно однаково зумовлено погіршенням як рентабельності реалізації (на 3,74%), так і оборотності капіталу (на 4,24%). У 2023 році головним фактором зменшення рентабельності капіталу було зменшення рентабельності реалізації (за рахунок цього фактору рентабельність капіталу сумарно зменшилась на 9,17%). Оборотність капіталу у 2023 році мала незначний вплив – сумарно близько 0,16% за два роки.

Таким чином, хоча у 2023 році ДП «Радомишльський лісгосп АПК» залишається прибутковим, проте темпи її погіршення є негативним фактором підтримки фінансово-майнового стану підприємства на належному рівні. При

цьому головним фактором, що впливає на погіршення фінансово-майнового стану підприємства є рентабельність реалізації.

Прибутковість підприємства дозволяє збільшувати його власний капітал і забезпечувати свій розвиток не тільки за рахунок позикових коштів, а й за рахунок використання частини цього прибутку у виробничих цілях, що є основою забезпечення фінансової стійкості підприємства.

Основні показники фінансової стійкості ДП «Радомишльський лісгосп АПК» можна побачити у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5.

Динаміка показників фінансової стійкості ДП «Радомишльський лісгосп АПК» 2021-2023 роках

№ з/п	Показник	Значення			Абсолютна зміна	
		2021 рік	2022 рік	2023 рік	2022/2021	2023/2022
1	Коефіцієнт заборгованості	0,67	0,66	0,59	0,00	-0,07
2	Коефіцієнт фінансової стабільності	0,50	0,51	0,69	0,01	0,18
3	Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0,33	0,34	0,41	0,00	0,07
4	Коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів	2,02	1,98	1,46	-0,04	-0,52
5	Коефіцієнт маневреності власних коштів	0,33	0,09	-0,11	-0,24	-0,20

Як видно з таблиці 2.5, на підприємстві переважає позиковий капітал, про що свідчить значення коефіцієнта заборгованості. Частка позикового капіталу за 2021-2023 роки зменшилась на 0,08 і досягла значення 0,59. Таким чином, за цим показником підприємство не можна вважати фінансово стійким, оскільки максимально рекомендоване його значення складає 0,5.

Такі ж висновки дає і коефіцієнт фінансової стабільності, який характеризує співвідношення власного та позикового капіталу підприємства. Його мінімальне значенні повинно перевищувати 1, а у ДП «Радомишльський лісгосп АПК» це значення хоча і збільшується, проте постійно менше 1.

Підтверджує цей висновок і коефіцієнт фінансової автономії, значення якого завжди менше за рекомендований мінімум 0,5.

Негативним явищем є також те, що підприємство не має власних оборотних коштів, але їх частка у оборотному капіталу постійно зменшується і з 2023 році коефіцієнт маневреності власних коштів стає від'ємним.

Таким чином, загалом ДП «Радомишльський лісгосп АПК» має проблеми із своєю фінансовою стійкістю.

Оцінити майновий стан підприємства дозволяє розрахунок таких показників, як коефіцієнта реальної вартості функціонуючого капіталу, коефіцієнт накопичення зносу, коефіцієнт придатності основних засобів, фондоозброєність, індекс постійного активу, результати чого можна побачити в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6.

Динаміка показників майнового стану ДП «Радомишльський лісгосп АПК» 2021-2023 роках

№ з/п	Показник	Значення			Абсолютна зміна	
		2021 рік	2022 рік	2023 рік	2022/2021	2023/2022
1	Коефіцієнт реальної вартості функціонуючого капіталу	0,50	0,65	0,81	0,15	0,16
2	Коефіцієнт накопичення зносу	0,44	0,40	0,41	-0,03	0,01
3	Коефіцієнт придатності основних засобів	0,56	0,60	0,59	0,03	-0,01
4	Фондоозброєність, тис. грн.	50,6	109,1	158,7	58,47	49,68
5	Індекс постійного активу	0,86	1,26	1,42	0,40	0,16

Коефіцієнт реальної вартості функціонуючого капіталу характеризує частку матеріальних ресурсів у структурі капіталу підприємства. У ДП «Радомишльський лісгосп АПК» матеріальні активи представлені основними засобами та матеріальними запасами. За 2021-2023 роки частка цих ресурсів збільшилась з 0,50 до 0,81. Збільшення коефіцієнту реальної вартості

функціонуючого капіталу відбулося за рахунок суттєвого зменшення грошових коштів та при збільшенні вартості основних засобів. Обсяги запасів та дебіторської заборгованості залишались приблизно однаковими. Ця зміна є позитивною, забезпечує інфляційну захищеність активів, свідчить про розвиток матеріально-технічної бази.

Коефіцієнт накопиченого зносу характеризує частку амортизованої вартості основних засобів. За період дослідження цей показник зменшився, що свідчить про оновлення основних засобів. Загалом значення зносу не є критичним, є складає близько 40%.

Фондоозброєність характеризує вартість основних засобів, що припадає на одного працівника підприємства. За даними таблиці 2.6 цей показник збільшується, що загалом повинно сприяти збільшенню продуктивності праці. Але в умовах нестачі кадрів це не має значення, оскільки це може свідчити про незадіяні основні засоби.

Індекс постійного активу свідчить про достатність власного капіталу для формування активів підприємства тільки у 2021 році. З 2022 року обсяг необоротних активів перевищувала обсяг власного капіталу. Як наслідок, значення цього показника на підприємстві перевищує 1, що свідчить про недостатність власного капіталу і фінансування частини необоротних активів за рахунок позикового капіталу.

Таким чином, майновий стан ДП «Радомишльський лісгосп АПК» є досить суперечливим, є як позитивні, так і негативні його характеристики.

Підсумовуючи діагностику основних показників фінансово-майнового стану ДП «Радомишльський лісгосп АПК» можна охарактеризувати його як проблемний. Загалом якихось катастрофічних ознак не виявлено, проте такі характеристики, як рентабельність та платоспроможність у підприємства є слабкими ланками, які у найближчій перспективі може призвести до суттєвого погіршення ситуації.

2.3. Інтегральна оцінка фінансово-майнового стану підприємства

Інтегральна оцінка фінансово-майнового стану підприємства передбачає визначення узагальнюючого його діагнозу. При цьому, як було визначено у першому розділі роботи, можуть використовуватися різні методи, які можуть базуватися як на логічних судженнях щодо значень окремих показників, так і на визначенні одного кінцевого показника, який враховує значення часткових параметрів фінансово-майнового стану підприємства.

Для узагальнення логічних суджень на основі проведеної вище діагностики окремих показників фінансово-майнового стану ДП «Радомишльський лісгосп АПК» побудуємо таблицю з висновками про стан окремих показників у 2023 році та про динаміку їх змін так, як це було вказано на рис.1.2. Результати такої оцінки можна побачити у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7.

Узагальнююча оцінка показників фінансово-майнового стану

ДП «Радомишльський лісгосп АПК»

Показник	Діагностичний висновок про стан показника	Діагностичний висновок про динаміку зміни показника
1	2	3
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	здовільний	погіршення
Коефіцієнт проміжної ліквідності	незадовільний	погіршення
Коефіцієнт покриття	незадовільний	погіршення
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	незадовільний	погіршення
Коефіцієнт ліквідності активів	незадовільний	погіршення
Частка запасів в оборотних активах	задовільний	покращення
Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	задовільний	погіршення
Узагальнюючий висновок про платоспроможність	незадовільний	погіршення

Продовження табл. 2.7.

1	2	3
Середній період погашення дебіторської заборгованості	задовільний	погіршення
Середній період обороту запасів	задовільний	покращення
Тривалість фінансового циклу	задовільний	погіршення
Оборотність власного капіталу	задовільний	погіршення
Узагальнюючий висновок про ділову активність	задовільний	погіршення
Рентабельність реалізації (за прибутком від реалізації)	критичний	погіршення
Рентабельність реалізації (за чистим прибутком)	задовільний	погіршення
Рентабельність капіталу	задовільний	погіршення
Рентабельність оборотного капіталу	задовільний	погіршення
Рентабельність власного капіталу	задовільний	погіршення
Узагальнюючий висновок про рентабельність	задовільний	погіршення
Коефіцієнт заборгованості	незадовільний	покращення
Коефіцієнт фінансової стабільності	незадовільний	покращення
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	незадовільний	покращення
Коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів	незадовільний	покращення
Коефіцієнт маневреності власних коштів	незадовільний	погіршення
Узагальнюючий висновок про фінансову стійкість	незадовільний	покращення
Коефіцієнт реальної вартості функціонуючого капіталу	задовільний	покращується
Коефіцієнт накопичення зносу	задовільний	погіршується
Фондоозброєність	задовільний	покращується
Індекс постійного активу	незадовільний	погіршується
Узагальнюючий висновок про майновий стан	задовільний	стабільний
УЗАГАЛЬНЮЮЧИЙ ВИСНОВОК ПРО ФІНАНСОВО-МАЙНОВИЙ СТАН	ЗАДОВІЛЬНИЙ	ПОГІРШЕННЯ

Таким чином, за виділеними у першому розділі роботи (рис. 1.2) характеристиками фінансово-майновий стан ДП «Радомишльський лісгосп АПК» є нестабільним.

Для підтвердження чи спростування цього висновку також можна скористатися дискримінантними моделями, зокрема моделі Альтмана, моделі Спрінгейта, моделі Ліса. Ці моделі передбачають визначення кінцевого показника фінансового стану підприємства на основі значень найбільш головних часткових показників з метою оцінки ймовірності банкрутства. Формули розрахунку цих показників наведено у додатку Б, а результати їх розрахунку можна побачити в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8.

Показники окремих дискримінантних моделей для ДП «Радомишльський лісгосп АПК» у 2021-2023 роках

№ з/п	Показник	Значення			Висновок
		2021 рік	2022 рік	2023 рік	
1	Коефіцієнт Альтмана (ZA)	7,068	5,521	4,944	Якщо ZA >3, то ймовірність банкрутства дуже низька
2	Коефіцієнт Спрінгейта (ZC)	4,156	3,194	2,542	Критичне значення 0,862. Чим більше, тим краще
3	Коефіцієнт Ліса (ZL)	0,106	0,092	0,085	Критичне значення 0,037. Чим більше, тим краще

Як видно з результатів розрахунків таблиці 2.8, різні дискримінантні моделі свідчать, що ймовірність банкрутства ДП «Радомишльський лісгосп АПК» є дуже низькою, а отже фінансово-майновий стан підприємства можна визнати задовільним.

Ще одним методом оцінки фінансово-майнового стану через визначення ймовірності банкрутства підприємства в Україні є дискримінантна модель оцінки фінансового стану, потенційного бенефіціара інвестиційного проекту [28]. Перевагою цієї методики є те, що вона побудована на основі даних

вітчизняних підприємств, крім того вона враховує галузеві особливості діяльності підприємств та їх розмір.

Так, у відповідності до цієї методики для малих підприємств секції А за КВЕД (сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство) модель розрахунку інтегрального показника фінансового стану має наступний вигляд:

$$Z=0,02 \times MK1 + 0,02 \times MK2 + 1,5 \times MK3 + 0,6 \times MK7 + 2,6 \times MK8 + 0,008 \times MK9 - 1,1, \quad (2.2)$$

де МК1 – коефіцієнт покриття (ліквідність третього ступеня)

МК2 – проміжний коефіцієнт покриття

МК3 – коефіцієнт фінансової незалежності

МК7 – коефіцієнт рентабельності операційної діяльності

МК8 – коефіцієнт рентабельності активів за чистим прибутком

МК9 – коефіцієнт оборотності оборотних активів

Результати розрахунку цього показника можна побачити у таблиці 2.9.

Таблиця 2.9.

Розрахунок інтегрального показника фінансово-майнового стану ДП «Радомишльський лісгосп АПК» у відповідності до Порядку проведення оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара інвестиційного проекту

№ з/п	Показник	Значення		
		2021 рік	2022 рік	2023 рік
1	2	3	4	5
1	МК1 – коефіцієнт покриття (ліквідність третього ступеня)	1,32	0,83	0,94
2	МК2 – проміжний коефіцієнт покриття	0,97	0,27	0,47
3	МК3 – коефіцієнт фінансової незалежності	0,30	0,37	0,45
4	МК7 – коефіцієнт рентабельності операційної діяльності	0,062	0,052	0,031
5	МК8 – коефіцієнт рентабельності активів за чистим прибутком	0,264	0,184	0,090

Продовження таблиці 2.9.

1	2	3	4	5
6	МК9 – коефіцієнт оборотності оборотних активів	14,87	11,81	11,33
7	Інтегральний показник Z	0,24	0,08	-0,05
8	Інтерпретація результатів розрахунків	(+0,49;-0,10) Клас 2		
		Клас 2 – достатній рівень спроможності виконувати свої зобов'язання та незначна ймовірність дефолту		

Як видно з таблиці 2.9, фінансово-майновий стан ДП «Радомишльський лісгосп АПК» поступово погіршується, проте інтегральний показник Z залишається в межах Класу 2 можливостей обслуговувати свої борги, який характеризує задовільний стан.

Таким чином, різні результати інтегральної оцінки фінансово-майнового стану ДП «Радомишльський лісгосп АПК» дали дещо суперечливі висновки. Але враховуючи, що інтегральні моделі Альтмана, Спрінгейта та Ліса розроблялися ще у минулому столітті на основі даних країн з розвинутою ринковою економікою, їх результати є найменш обґрунтованими. Тому загалом фінансово-майновий стан ДП «Радомишльський лісгосп АПК» можна вважати задовільним із значним ризиком погіршення.

Таким чином, ДП «Радомишльський лісгосп АПК» є комунальним підприємством, що функціонує у сфері лісового господарства і забезпечує низку завдань у сфері охорони лісу. Головним джерелом доходів підприємства є лісозаготівлі. Оскільки з 2015 року в Україні діє мораторій на вивіз комерційного лісу, то продукція підприємства реалізується виключно на внутрішньому ринку. Із початком повномасштабного вторгнення росії на територію України багато деревообробних підприємств та меблевих комбінатів скоротили свою діяльність або взагалі її припинили. Це суттєво звузило ринок деревини.

Також, зумовлена війною мобілізація, сильно позначилась на трудовому потенціалі підприємства. Частина чоловіків пішло до лав ЗСУ, частина просто звільнилася, звільнені робочі місця новими працівниками не заповнені.

Крім війни на розвиток ДП «Радомишльський лісгосп АПК» впливає також реформа лісгосподарської галузі, яка обмежила можливості підприємства встановлювати прямі контракти з споживачами продукції, необхідністю продавати продукцію виключно через товарні біржі. До того ж внаслідок реформи було утворене державне підприємство «Ліси України», яке об'єднало майно державних лісгоспів. Внаслідок цього в Україні з'явився монополіст на ринку деревини, який має підтримку на рівні вищих органів влади. При створенні ДП «Ліси України» реформатори лісгосподарської галузі намагалися приєднати і комунальні лісгоспи, але місцеві ради не пішли на поступки і комунальні підприємства в цій сфері ще є залежними від державного. Проте наявність конфлікту інтересів місцевих та державних органів влади у цій сфері не додають оптимізму перспективам розвитку комунальних лісгоспів як самостійних суб'єктів.

Погіршення умов функціонування ДП «Радомишльський лісгосп АПК» зумовило зменшення обсягів його діяльності, наслідком чого стало стрімке зменшення прибутковості, погіршення показників платоспроможності та фінансової стійкості. Але поки фінансово-майновий стан на сьогодні перебуває на задовільному рівні.

РОЗДІЛ 3. ОБГРУНТУВАННЯ ПОЛІТИКИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-МАЙНОВИМ СТАНОМ ДП «РАДОМИШЛЬСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» В СУЧАСНИХ УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів [19].

Управління фінансово-майновим станом орієнтоване на забезпечення стабільності розвитку підприємства за допомогою використання різних фінансових механізмів. На тактичному рівні це забезпечує стабільність фінансового забезпечення виробничого процесу, а на стратегічному – високий рівень конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості підприємства. Тому формування політики управління фінансово-майновим станом підприємства є однією з основних складових його фінансової політики.

Проведена у другому розділі роботи економічна діагностика фінансово-майнового стану ДП «Радомишльський лісгосп АПК» виявила стрімке його погіршення, хоча за основними його показниками цей стан ще можна визнати задовільним. Перед обґрунтуванням окремих параметрів політики управління фінансово-майновим станом підприємства доцільно спрогнозувати основні фінансові показники його діяльності у відповідності до виявлених тенденцій. При цьому, оскільки на момент написання роботи вже були відомі показники діяльності підприємства за 9 міс. 2024 року, то прогноз доходів та витрат підприємства на 2024 рік буде здійснено за формулою:

$$X_{2024} = \frac{X_{9_{2024}}}{X_{9_{2023}}} \times X_{2023}, \quad (3.1)$$

де X_{2024} – прогнозне значення доходів (витрат) у 2024 році;

X_{2023} – фактичне значення доходів (витрат) у 2023 році;

$X_{9_{2023}}$ та $X_{9_{2024}}$ – фактичні значення доходів та витрат за 9 місяці 2023 та 2024 років відповідно.

Так, наприклад, як видно з додатків В та Г, обсяг доходів ДП «Радомишльський лісгосп АПК» у 2023 році складав 65677 тис.грн., а за 9 місяців 2023 та 2024 років склав відповідно 49801 та 48595,3 тис.грн. Таким чином, прогнозний чистий дохід підприємства на 2024 рік складає:

$$65677 * 48595,3/49801 = 64081,7 \text{ тис.грн.}$$

Аналогічним чином було розраховано і інші показники доходів та витрат на 2024 рік.

При плануванні чистого доходу підприємства, основним джерелом доходів якого є реалізація деревини, слід врахувати специфіку лісозаготівель. Підприємство самостійно не може визначати площу рубки, ця площа узгоджується з державними органами заздалегідь. Крім того у відповідності до сучасного законодавства продаж лісопродукції лісгоспами повинен здійснюватися на ліцензованих товарних біржах, у яких є свої вимоги до покупців, продавців та мінімальних партій поставки. Як зазначалося вище, з початком повномасштабного вторгнення росії, обсяги деревообробки в Україні суттєво скоротилися, а сам ринок монополізувало державне підприємства «Ліси України». Вимоги товарних бірж до покупців фактично відсіюють дрібних деревообробників, а продавцям необхідно проходити реєстрацію на біржі та продавати відносно великі партії.

Такий підхід спочатку (у 2021 році) мав позитивний вплив, оскільки прозоре ціноутворення призвело до зменшення рівня корупційної складової і ціни у цей рік суттєво збільшилися, але на сьогодні відсутність у дрібних лісгоспів можливості укласти прямі договори та наявність великого конкурента призвели до певних негативних явищ із формуванням у них доходів. В умовах війни ця ситуація не зміниться, а тому план доходів від

реалізації лісопродукції ДП «Радомишльський лісгосп АПК» на 2025 рік розрахуємо економіко-статистичним методом:

$$ДР_{2025} = ДР_{2024} * ТРс, \quad (3.2)$$

$$ТРс = \sqrt{\frac{ДР_{2024}}{ДР_{2022}}}, \quad (3.3)$$

де ДР₂₀₂₂, ДР₂₀₂₄, ДР₂₀₂₅ – доходи від реалізації у відповідних роках.

$$ТРс = \sqrt{\frac{64087,1}{66076,1}} = 0,9848$$

$$ДР_{2025} = 64087,1 * 0,9848 = 63115,2 \text{ тис.грн.}$$

Інші операційні доходи ДП «Радомишльський лісгосп АПК» за обсягами є невеликими і щороку збільшуються, при цьому у 2024 році їх збільшення суттєво уповільнилась. Тому на 2025 рік їх збільшення передбачається на рівні попереднього року.

Собівартість реалізованої продукції можна визначити факторно-аналітичним методом за формулою:

$$СВ_{2025} = \frac{ДР_{2025} * Рсв}{100}, \quad (3.4)$$

де СВ₂₀₂₅ – планова собівартість реалізованої продукції;

ДР₂₀₂₅ – плановий обсяг доходів від реалізації;

Рсв – плановий рівень собівартості реалізованої продукції.

Розрахунок плану собівартості продукції наведено в табл. 3.1.

Таблиця 3.1.

Розрахунок плану собівартості продукції підприємства на 2025 рік

Показники	2021	2022	2023	2024	2025 (план)
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	60870,6	66076,1	65677,2	64087,1	63115,2
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	28272,3	35857,7	37915,6	37316,1	37063,8
Рівень собівартості реалізованої продукції, %	46,45	54,27	57,73	58,23	58,72

Як видно з таблиці, рівень собівартості продукції підприємства щороку збільшується, але це збільшення уповільнюється. Тому на 2025 рік очікується збільшення цього показника на рівні попереднього року, тобто на $58,23 - 57,73 = 0,5\%$.

Інші операційні витрати у 2021-2024 роках мають більш-менш стабільне значення і коливаються в межах 26-29 млн. грн. Тому на 2025 рік їх значення сплановано як середнє за ці роки.

Підсумувати результати розрахунків планових фінансових результатів дозволяє таблиці 3.2.

Таблиця 3.2.

**Прогнозні фінансові результати ДП «Радомишльський лісгосп АПК»,
тис.грн.**

Стаття	Код рядка	2024	2025
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	64087,1	63115,2
Інші операційні доходи	2120	1025,3	1147,6
Інші доходи	2240	0,0	
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	65112,4	64262,8
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	37316,1	37063,8
Інші операційні витрати	2180	27057,9	27472,0
Інші витрати	2270	0,0	0,0
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	64374,0	64535,8
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	738,4	-273,0
Податок на прибуток	2300	74,9	0,0
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	663,5	-273,0

Як видно з таблиці 3.2, при збереженні негативних тенденцій розвитку, що були виявлені у 2022-2023 роках, підприємство у 2025 році може стати збитковим.

Після розробки плану фінансових результатів розробляється балансовий план, в якому обґрунтовується потреба в активах на плановий період та джерела їх формування.

Розрахунок загальної потреби в капіталі підприємства базується на визначенні планової суми його необоротних та оборотних активів, що забезпечать його поточну діяльність. Сума цих активів являє собою загальну потребу в капіталі підприємства.

У складі необоротних активів ДП «Радомишльський лісгосп АПК» є нематеріальні активи та основні засоби. Оскільки нематеріальні активи вже повністю амортизовані та в останні роки не змінювались, то їх значення на плановий рік було залишено без змін.

При плануванні основних засобів було враховано, що останніми роками їх первісна вартість збільшується приблизно на 1,2 млн.грн., що пов'язано з їх модернізацією. Тому на планові роки було передбачено подальше збільшення цього показника на цю суму.

При обґрунтуванні зносу основних засобів було враховано його збільшення на суму амортизації, яка складає приблизно 12% від первісної вартості.

План оборотних активів визначався факторно-аналітичним методом виходячи з очікуваного періоду обороту окремих їх складових. Так, за цим методом планова сума запасів може бути визначена за формулою:

$$З_{пл} = \frac{СВ_{пл} * ПОз}{Д}, \quad (3.5)$$

де $З_{пл}$ – планова сума запасів підприємства;

$СВ_{пл}$ – планова сума собівартості реалізованої продукції;

$ПОз$ – період обороту запасів у плановому періоді.

Результат планування запасів ДП «Радомишльський лісгосп АПК» можна побачити в табл. 3.3.

Очікуваний період обороту запасів підприємства у 2024 році було взято як відповідний показник за 9 місяців цього року. Для 2025 року період обороту запасів було визначено як середнє значення за 2021-2024 роки, оскільки цей

показник в ці періоди мав несуттєві коливання.

Як видно з таблиці, у 2024 та 2025 роках очікується збільшення запасів.

Таблиця 3.3.

**Розрахунок плану запасів ДП «Радомишльський лісгосп АПК»
на 2024-2025 роки**

Показники	2021	2022	2023	2024	2025
Запаси, тис.грн.	2819,7	4211,0	2954,0	3393,4	3444,6
Собівартість реалізованих товарів, тис.грн.	28272,3	35857,7	37915,6	37316,1	37063,8
Період обороту запасів, дні	32,22	35,78	34,49	33,19	33,92

Аналогічним чином було визначено план і по інших складових оборотних активів підприємства: поточної дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом, іншої поточної дебіторської заборгованості, грошових коштів та інших оборотних активів.

Сума необоротних та оборотних активів складає план активів підприємства, який одночасно є плановою потребою в капіталі.

При плануванні складових капіталу було враховано, що приріст власного капіталу відбувається за рахунок чистого прибутку. У 2024 році очікується що материнське підприємство залишить для подальшого розвитку 60% чистого прибутку. У 2025 році із-за збитковості власний капітал зменшиться.

Щодо довгострокового позикового капіталу слід зазначити, що в кінці вересня 2024 року цієї складової в пасиві балансу вже не було. Тому надалі ця складова капіталу не планувалася. Таким чином, план поточних зобов'язань можна визначити як різницю планової потреби в капіталі та власного капіталу підприємства.

Результати планування активів та капіталу ДП «Радомишльський лісгосп АПК» дозволяє таблиця 3.4.

Таблиця 3.4.

**Балансовий план ДП «Радомишльський лісгосп АПК»
на 2024-2025 роки, тис. грн.**

Актив	Код рядка	На 01.01.2024	На 01.01.2025	На 31.12.2025
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	0	0	0
Первісна вартість	1001	7,0	7,0	7,0
Накопичена амортизація	1002	7,0	7,0	7,0
Основні засоби:	1010	9 144,3	8 301,3	7 399,7
первісна вартість	1011	16 289,6	17 486,6	18 774,9
знос	1012	7 145,3	9 185,3	11 375,2
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	9 144,3	8 301,3	7 399,7
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	2 954,0	3 393,4	3 444,6
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	715,2	700,1	747,6
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	234,4	143,3	178,5
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	978,5	1 147,8	1 195,5
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 240,5	776,9	993,4
Інші оборотні активи	1190	195,1	200,7	228,5
Усього за розділом II	1195	6 317,4	6 362,2	6 788,0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	15 462,0	15 547,5	14 187,7

Пасив	Код рядка	На 01.01.2024	На 01.01.2025	На 31.12.2025
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	0	0	0
Додатковий капітал	1410	18,8	18,8	18,8
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	6 916,5	7 518,6	7 245,6
Усього за розділом I	1495	6 935,3	7 537,4	7 264,4

Продовження таблиці 3.4.

1	2	3	4	5
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	1 820,6	0	0
III. Поточні зобов'язання				
Поточна кредиторська заборгованість за:				
товари, роботи, послуги	1615	4 495,8	6 011,8	4 975,9
розрахунками з бюджетом	1620	871,5	940,6	1 089,0
розрахунками зі страхування	1625	86,3	123,5	170,6
розрахунками з оплати праці	1630	407,3	359,0	296,4
Інші поточні зобов'язання	1690	845,2	575,2	391,4
Усього за розділом III	1695	6 706,1	8 010,1	6 923,3
Баланс	1900	15 462,0	15 547,5	14 187,7

Визначені на 2024-2025 роки фінансові результати, активи та пасиви дозволяють оцінити зміни у фінансово-майновому стані ДП «Радомишльський лісгосп АПК». При цьому доцільно буде використати детермінантну модель, наведену у Порядку проведення оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара інвестиційного проекту [27]. Результати розрахунків можна побачити у таблиці 3.5.

Таблиця 3.5.

Розрахунок інтегрального показника фінансово-майнового стану ДП «Радомишльський лісгосп АПК» у відповідності до Порядку проведення оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара інвестиційного проекту

№ з/п	Показник	Значення		
		2023 рік (звіт)	2024 рік (план)	2025 рік (план)
1	2	3	4	5
1	МК1 – коефіцієнт покриття (ліквідність третього ступеня)	0,94	0,79	0,98
2	МК2 – проміжний коефіцієнт покриття	0,47	0,35	0,45
3	МК3 – коефіцієнт фінансової незалежності	0,45	0,48	0,51
4	МК7 – коефіцієнт рентабельності операційної діяльності	0,031	0,011	-0,004

Продовження таблиці 3.5.

1	2	3	4	5
5	МК8 – коефіцієнт рентабельності активів за чистим прибутком	0,090	0,043	-0,018
6	МК9 – коефіцієнт оборотності оборотних активів	11,33	12,02	11,09
7	Інтегральний показник Z	-0,05	-0,14	-0,26
8	Інтерпретація результатів розрахунків	(+0,49; -0,10) Клас 2	(-0,11; -0,75) Клас 3	
		Клас 2 – достатній рівень спроможності виконувати свої зобов'язання та незначна ймовірність дефолту; Клас 3 – нижче середнього рівня спроможності виконувати зобов'язання.		

Як видно з таблиці 3.5, при збереженні тенденцій 2022-2023 років фінансово-майновий стан ДП «Радомишльський лісгосп АПК» буде погіршуватись і відповідатиме нижче середнього рівня спроможності сплачувати борги. Цей рівень не є катастрофічний, але передкризовим його можна вважати.

Якщо порівняти значення окремих складових моделі у планових 2024-2025 роках та у 2023 році, то головними чинниками погіршення фінансово-майнового стану підприємства є зменшення рентабельності та незадовільні показники платоспроможності.

Таким чином, політика управління фінансово-майновим станом ДП «Радомишльський лісгосп АПК» має спрямовуватись на покращення рентабельності та платоспроможності. При цьому основними контрольними показниками повинні бути коефіцієнт покриття, проміжний коефіцієнт покриття, коефіцієнт рентабельності операційної діяльності, коефіцієнт рентабельності активів за чистим прибутком.

Також слід додати, що на підприємстві не здійснюється фінансове управління. Окремі фінансові функції виконує головний бухгалтер, а основні цільові фінансові показники доводяться від материнського підприємства. В

свою чергу у материнському підприємстві цими питаннями займається лише один фахівець-економіст. Тому актуальним для підприємства є зміщення акцентів управління з виробництва на фінанси.

Забезпечення рентабельності може здійснюватися у двох напрямках: збільшення доходів та зменшення витрат.

Щодо можливостей збільшення доходів, як вже зазначалося, ДП «Радомишльський лісгосп АПК» таких інструментів практично не має. Тому основним напрямом є зменшення витрат.

Оскільки головними завданнями підприємства є захист лісів та лісорозведення, то головні витрати припадають на заходи протипожежного захисту, боротьби зі шкідниками, лісовідновлення. Ці витрати плануються у відповідності до плану відповідних заходів, який з року в рік практично не змінюється. Саме тому при зменшенні доходів на підприємстві спостерігається збільшення витрат переважно із-за зростання цін на паливно-мастильні матеріали.

В цій ситуації доцільно запропонувати підприємству визначати можливий бюджет таких витрат, що забезпечує цільову рентабельність, а потім у відповідності до цього бюджету розробляти плани певних заходів щодо лісозбереження та лісовідновлення.

Критичним рівнем рентабельності може бути отримання прибутку, що відповідає відсотку за депозитним внеском, що дорівнює власному капіталу на початок року. Насьогодні цей відсоток складає 14%. Таким чином у 2024 році мінімальна сума прибутку повинна бути $6935,3 * 14\% = 970,9$ тис. грн. Для досягнення такої суми прибутку достатньо забезпечити зменшення суми собівартості реалізованої продукції на 232 тис. грн., або 0,36% від доходів від реалізації.

Щодо забезпечення платоспроможності слід також зазначити, що якість фінансової роботи щодо формування дебіторської та кредиторської заборгованості на підприємстві не ведеться. Формування запасів продукції

відбувається у відповідності до заздалегідь визначених строків планових рубок, а не відповідно до запланованого часу її відвантаження. Тому показники оборотності цих видів активів та капіталу можуть збільшуватись або зменшуватись без будь-якої причини. У зв'язку з цим доцільно встановити конкретні кількісні контрольні показники оборотності запасів та дебіторської заборгованості. На першому етапі такими показниками можуть бути мінімальні їх значення, зафіксовані у 2021-2023 роках.

Для запасів таким контрольним значенням буде 32,22 дні, для дебіторської заборгованості – 3,83 дні.

Виходячи з запропонованих підходів до формування прибутку та контрольних значень дебіторської заборгованості за продукцію та запасів визначимо план фінансових результатів, балансовий план підприємства та розрахуємо інтегральний показник Z фінансового стану підприємства для 2025 року.

Таблиця 3.6.

Скоригований план фінансових результатів ДП «Радомишльський лісгосп АПК» на 2025 рік, тис.грн.

Стаття	Код рядка	Значення
1	2	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	63115,2
Інші операційні доходи	2120	1147,6
Інші доходи	2240	
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	64262,8
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	35735,6
Інші операційні витрати	2180	27472,0
Інші витрати	2270	
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	63207,6
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	1055,2
Податок на прибуток	2300	107,0
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	948,2

Таблиця 3.7.

**Скоригований балансовий план ДП «Радомишльський лісгосп АПК»
на 2025 рік, ти.грн.**

Актив	Код рядка	На 01.01.2025	На 31.12.2025
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
Первісна вартість	1001	7,0	7,0
Накопичена амортизація	1002	7,0	7,0
Основні засоби:	1010	8 301,3	7 399,7
первісна вартість	1011	17 486,6	18 774,9
знос	1012	9 185,3	11 375,2
Усього за розділом I	1095	8 301,3	7 399,7
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	3 273,9	3 154,9
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	674,8	664,6
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	143,3	178,5
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 147,8	1 195,5
Гроші та їх еквіваленти	1165	776,9	993,4
Інші оборотні активи	1190	200,7	228,5
Усього за розділом II	1195	6 362,2	6 415,3
Баланс	1300	15 547,5	13 815,1
Пасив	Код рядка	На 01.01.2025	На 31.12.2025
I. Власний капітал			
Додатковий капітал	1410	18,8	18,8
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	7 440,0	8 388,2
Усього за розділом I	1495	7 537,4	8 407,0
III. Поточні зобов'язання			
Поточна кредиторська заборгованість за:			
товари, роботи, послуги	1615	6 011,8	3 460,6
розрахунками з бюджетом	1620	940,6	1 089,0
розрахунками зі страхування	1625	123,5	170,6
розрахунками з оплати праці	1630	359,0	296,4
Інші поточні зобов'язання	1690	575,2	391,4
Усього за розділом III	1695	8 010,1	5 408,1
Баланс	1900	15 547,5	13 815,1

Таблиця 3.8.

Розрахунок скоригованого інтегрального показника фінансово-майнового стану ДП «Радомишльський лісгосп АПК» у відповідності до Порядку проведення оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара інвестиційного проекту у 2025 році

Показник	Значення
1. МК1 – коефіцієнт покриття	1,19
2. МК2 – проміжний коефіцієнт покриття	0,56
3. МК3 – коефіцієнт фінансової незалежності	0,61
4. МК7 – коефіцієнт рентабельності операційної діяльності	0,016
5. МК8 – коефіцієнт рентабельності активів за чистим прибутком	0,065
6. МК9 – коефіцієнт оборотності оборотних активів	11,47
Інтегральний показник Z	0,12
Інтерпретація результатів розрахунків	(+0,49;-0,10) Клас 2
	Клас 2 – достатній рівень спроможності виконувати свої зобов'язання та незначна ймовірність дефолту.

Як видно з таблиці 3.8, запропоновані заходи дозволяють зберегти достатній рівень спроможності підприємству виконувати свої зобов'язання.

Результати дослідження показали, що ДП «Радомишльський лісгосп АПК» має досить значний запас міцності, що дозволяє підтримувати свій фінансово-майновий стан на задовільному рівні у 2025 році навіть в умовах наявних негативних тенденцій. Але, щоб не доводити до кризи розвитку, на підприємстві доцільно впровадити фінансові інструменти в систему управління, серед яких головними є в системі управління витратами орієнтація на досягнення мінімального прибутку та встановлення контрольних показників оборотності запасів та дебіторської заборгованості. Це дозволить стабілізувати фінансово-майновий стан.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Проведене в роботі дослідження показало, що фінансово-майновий стан підприємства є складним узагальнюючим індикатором результатів його господарської діяльності, який відображає рівень відповідності наявного обсягу фінансових ресурсів та майна, а також потенційних можливостей їх залучення, необхідному їх обсягу, що дозволяє забезпечити реалізацію стратегії розвитку підприємства.

Діагностика фінансово-майнового стану підприємства представляє собою систему заходів, в тому числі аналітичних, спрямованих на визначення величини відхилень його показників від бажаного чи нормативного та основних причин цих відхилень, для обґрунтування управлінських дій з метою приведення системи в цільовий стан.

В процесі діагностики фінансово-майнового стану підприємства досліджуються такі його елементи, як платоспроможність (характеризує можливість вчасно сплачувати свої борги), ділова активність (характеризує інтенсивність використання майнових та фінансових ресурсів в операційній діяльності), рентабельність (характеризує здатність підприємства генерувати прибуток), фінансова стійкість (характеризує фінансові ризики підприємства, що пов'язані зі структурою його капіталу), майновий стан (характеризує здатність майнових ресурсів виконувати свої функції та забезпечувати розвиток підприємства).

Сучасні дослідники виділяють низку методів діагностики фінансово-майнового стану підприємства, найбільш поширеними з яких є метод фінансових коефіцієнтів-індикаторів та дискримінантні методи. Саме ці методи були використані в роботі в процесі діагностики ДП «Радомишльський лісгосп АПК».

ДП «Радомишльський лісгосп АПК» є комунальним підприємством, що функціонує у сфері лісового господарства і забезпечує низку завдань у сфері охорони лісу. Головним джерелом доходів підприємства є лісозаготівлі.

Дослідження показало, що в умовах війни ринок збуту продукції підприємства суттєво зменшився, що було пов'язано із скороченням обсягів виробництва в деревообробній та меблевій галузях. Експорт продукції лісгоспу також неможливий, оскільки з 2015 року в Україні діє мораторій на вивіз лісу кругляку.

Війна також негативно вплинула на забезпечення трудовими ресурсами. До війни на підприємстві працювали переважно чоловіки, тому процеси мобілізації суттєво позначились на підприємстві. За 2022-2023 роки з підприємства звільнилось 12 кваліфікованих працівників, на вільні робочі місця знайти інших працівників без гарантії броні практично неможливо.

Ще одним негативним фактором для підприємства є активізація реформи лісгосподарської галузі в Україні, метою якої є покращення прозорості роботи лісгоспів та боротьба з корупцією в цій сфері. Наслідком чого стала заборона лісгоспам укладати прямі договори з покупцями і зобов'язання продавати продукцію на ліцензованих товарних біржах. Але в процесі реформи виник конфлікт інтересів, оскільки за проектом реформи всі лісгоспи України повинні були об'єднатися в одне державне підприємство, але місцеві органи влади не підтримали цю ініціативи і тепер комунальні лісгоспи опинилися у невизначеному стані. З одного боку наче прямі контракти заборонені, а з іншого вони мають обмежені можливості продавати свою продукцію через товарні біржі, оскільки там «хазяйнує» державне підприємство «Ліси України», яке об'єднало усі державні лісгоспи.

Погіршення умов функціонування ДП «Радомишльський лісгосп АПК» зумовило зменшення обсягів його діяльності, наслідком чого стало стрімке зменшення показників прибутковості (у 2-3 рази за 2021-2023 роки) та

показників платоспроможності, серед яких тільки коефіцієнт абсолютної ліквідності відповідає мінімальним вимогам.

Незадовільними також є і показники фінансової стійкості, але за рахунок прибутковості своєї діяльності підприємство має можливість збільшувати власний капітал та покращувати свою фінансову стійкість., погіршення показників платоспроможності та фінансової стійкості. Але поки фінансово-майновий стан на сьогодні перебуває на задовільному рівні.

Показники оборотності активів підприємства змінюються неоднорідно, проте їх невеликі значення свідчать про інтенсивну ділову активність підприємства. Також задовільним є майновий стан підприємства.

Для узагальнення результатів діагностики фінансово-майнового стану ДП «Радомишльський лісгосп АПК» було використано логічний метод та методи дискримінантного аналізу (Альтмана, Спрінгейта, Ліса, метод оцінки фінансового стану бенефіціару інвестиційного проекту).

Методи Альтмана, Спрінгейла та Ліса дали більш оптимістичний результат, ніж інші методи, але всі дали висновок про задовільний фінансово-майновий стан підприємства. Негативним явищем є постійне погіршення цього стану.

З метою оцінки ризиків доведення фінансово-майнового стану підприємства до кризового рівня в роботі було сплановано основні фінансові показники діяльності підприємства на 2024-2025 роки. Розрахований на їх основі інтегральний показник Z за методикою оцінки фінансового стану бенефіціару інвестиційного проекту виявив високу ймовірність погіршення фінансово-майнового стану до передкризового рівня. З метою недопущення цієї ситуації в роботі було запропоновано перебудувати систему управління витратами з орієнтацією на досягнення мінімального прибутку та встановлення контрольних показників оборотності запасів та дебіторської заборгованості. Це дозволить стабілізувати фінансово-майновий стан підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналітична система YouControl: вебсайт. URL: <https://youcontrol.com.ua/>
2. Атюшкіна В.В., Бурко Я.В., Галгаш Р.А. Економічна діагностика : навч. посіб. Київ: Аграр Медіа Груп, 2018. - 233 с.
3. Багацька К.В., Говорушко Т.А., Шеремет О.О. Фінансовий аналіз : підручник. Київ : НУХТ, 2014. 319 с.
4. Бержанір І.А. Діагностика майнового стану підприємства. *Вісник Донецького національного університету. Серія В. Економіка і право.* 2015. №1. С.35-37. Бондарук Т. Г. Діагностика фінансового стану та інвестиційної привабливості підприємства в системі фінансового менеджменту / Т. Г. Бондарук, І. В. Заїчко, І. С. Бондарук // Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту. - 2022. - № 1-2. - С. 62-75. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvhasat_2022_1-2_10
5. Вакулик Д. А. Аналіз фінансового стану підприємства та його взаємозв'язок з управлінським обліком / Д. А. Вакулик, І. Д. Лазаришина // Економіка і управління бізнесом. - 2022. - Т. 13, № 4. - С. 28-41. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/biagbu_2022_13_4_5
6. Ватченко, Б., Шаранов, Р. (2022). Антикризове управління підприємством в умовах війни. *Економічний простір*, 2022, №182, С.38-43. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/182-5>
7. Верланов Ю.Ю. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / Ю. Ю. Верланов; Чорномор. нац. ун-т ім. Петра Могили. - Вид. 2-ге. - Миколаїв : ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. - 334 с.
8. Вплив біржової торгівлі на розвиток ринку деревини в Україні. Травень 2023 / Центр досліджень продовольства та землекористування Київської школи економіки. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2023/05/Zvit_torgivlya-derevinoyu.pdf

9. Гриджук І. А. Особливості оцінки фінансово-майнового стану підприємства комунального господарства / Гриджук І. А., Зубко Т. Л. Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. Серія : Економіка та менеджмент. - 2018. - № 16. - С. 50-57.
10. Гринюк І.М. Системно-орієнтоване управління оборотним капіталом нафтогазових підприємств : монографія / Ірина Гринюк. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2021. – 186 с.
11. Державне агентство лісових ресурсів України. URL: <https://forest.gov.ua/>
12. Долінський Л.Б. Фінансовий ризик-менеджмент : навч.-метод. посіб. / Леонід Долінський ; Нац. ун-т "Києво-Могилян. акад.". - Київ : НаУКМА, 2022. - 130 с.
13. Дяченко К.С., Хорєва А.Ю. Методичні підходи до оцінювання фінансово-майнового стану бізнес-структури. *Ефективна економіка*. 2020. №11. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2020_11_67
14. Економіка і фінанси підприємства : навч. посіб. / [Гурова К.Д. та ін.]. Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2018. 792 с.
15. Економіка і фінанси підприємства : навч. посіб. / І. М. Метошоп [та ін.] ; [за заг. ред. І. М. Метошоп] ; Івано-Франків. нац. техн. ун-т нафти і газу, Каф. приклад. економіки, Каф. фінансів. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2020. - 490 с.
16. Економіка підприємства : підручник : у 3 ч. / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. А. Мазаракі ; Держ. торг.-екон. ун-т. - Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2022 .
17. Економіка підприємства: магістерський курс : навч. посіб. / [А. І. Яковлєв та ін.] ; за ред. А.І. Яковлєва, Л.С. Ларки. Харків : НТУ "ХП", 2019. 511 с.
18. Євсєєва О. О. Концептуальний підхід методології підготовки звітних даних у порівняльній вигляд при розрахунку показників фінансового

- стану / О. О. Євсєєва // Економічний простір. - 2022. - № 178. - С. 71-77.
URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2022_178_14
19. ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» Житомирської обласної ради
ДП«РАДОМИШЛЬСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» URL:
<https://dpradlisgospark.com.ua/>
20. Заярна Н. М., Нечеснов М.Ю., Щербакова Н.С. Діагностика фінансового стану підприємства як основний елемент забезпечення його економічної безпеки. *Підприємництво і торгівля*. 2016. Вип. 20. С. 47-52
21. Іщук Л. І., Ніколаєва А.М., Нечесанов Н.С. Діагностика фінансового стану підприємства як основа його економічної безпеки. *Економічні науки. Серія : Облік і фінанси*. 2017. Вип. 14. С. 109-114.
22. Коваленко О. В. Особливості експрес-аналізу фінансового стану підприємства / О. В. Коваленко, А. О. Лихойванова // Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Економічні науки. - 2021. - Вип. 1. - С. 12-17. URL:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npmaure_2021_1_4
23. Крикавський Є.В. Економіка і фінанси підприємств : підручник / Є. В. Крикавський, З. С. Люльчак ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2021. - 693 с.
24. Лобова О. М. Сучасна практика оцінки фінансового стану підприємств України із використанням національних моделей / О. М. Лобова, Д. С. Ломоносов // Економіка та держава. - 2020. - № 3. - С. 94-99. URL:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2020_3_19
25. Мельник Т. Ю., Свірко, С. В. Теоретико-методичні основи оцінювання майнового стану підприємства. *Економіка, управління та адміністрування*. 2021. №1(95). С. 8–16 – URL:
[https://doi.org/10.26642/ema-2021-1\(95\)-8-16](https://doi.org/10.26642/ema-2021-1(95)-8-16)
26. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного

- банкрутства чи доведення до банкрутства, затверджені наказом Міністерства економіки України № 14 від 19 січня 2006 р. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=111503bd-ca7f-4dee-b07c-c66c2aa28e03&title=MetodichniRekomendatsiiSchodoViiavlenniaOznakNeplatospromozhnost>
- 27.Облік і фінанси АПК: освітній портал. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/>
- 28.Офіційний сайт міністерства фінансів України. URL:<https://minfin.com.ua/>
- 29.Пильнова В. П. Дотримання балансу дебіторської та кредиторської заборгованості як показник стабільного фінансового стану підприємства / В. П. Пильнова // Інвестиції: практика та досвід. - 2020. - № 1. - С. 33-38. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2020_1_7
- 30.Порядок проведення оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара інвестиційного проекту, реалізація якого передбачається на умовах фінансової самокупності, а також визначення виду забезпечення для обслуговування та погашення позики, наданої за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій, обслуговування якої здійснюватиметься за рахунок коштів бенефіціара: наказ Міністерства фінансів України від 14.07.2016 № 616 – URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1095-16#Text>
- 31.Прогнозування банкрутства як методу оцінки фінансового стану підприємства / О. В. Добровольська, М. А. Рондова // Агросвіт. - 2021. - № 20. - С. 40-45. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/agrosvit_2021_20_8
- 32.Скоповська А. Л., Алескерова Ю. В. Аналіз фінансового стану підприємств України // Фінансові механізми сталого розвитку України в умовах сучасних викликів: тези доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених (м. Київ, 3 червня 2022 року). К.: Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2022. 304 с. С. 191-

196. URL:
https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u381/zbirnik_nubip_03.06.2022_r.pdf
- 33.Слав'юк Р.А Фінансовий аналіз комерційної діяльності підприємства : навч. посіб. / Р. А. Слав'юк, Л. О. Шкварчук. - Львів : Простір-М, 2021. - 304 с.
- 34.Статистична інформація : Фінансова звітність підприємств (річна): Державна служба статистики України. URL:
<https://data.gov.ua/dataset/7436ae83-dfc1-4836-9962-8af3e831c522>
- 35.Стеценко С.П., Сорокіна Л.В., Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз та економічна діагностика : навч. посіб. для студентів галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки" спец. 051 "Економіка". Київ : КНУБА, 2019. 159 с.
- 36.Суліма, Н.М., Степасюк Л.М., Величко О.В. Економіка і фінанси підприємства: підручник. Київ : Компринт, 2015. 465 с.
- 37.Тижненко О. Г. Відображення R-оцінок рівня фінансового стану підприємства на вербально-числовій шкалі / О. Г. Тижненко // Бізнес Інформ. - 2021. - № 6. - С. 100-107. URL:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2021_6_15
- 38.Ткаченко А. А. Удосконалення аналізу фінансового стану на українських підприємствах: проблеми та шляхи їх вирішення / А. А. Ткаченко, Я. В. Подзігун, Ю. М. Кулик // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. - 2020. - Вип. 57. - С. 45-53. URL:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpchdtu_2020_57_7
- 39.Ткаченко І.П. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / І. П. Ткаченко, С. А. Фрунза, Т. Ф. Штець ; Екон.-технол. ін-т ім. Роберта Ельворті (ЕТІ). - Кропивницький : ЕТІ, 2023. - 345 с.
- 40.Ткаченко С.А. Інтегрована економічна діагностика у функціонально розвинутих системах стратегічного управління діяльністю підприємств

- та виробничих об'єднань : монографія / С. А. Ткаченко ; Харків. нац. техн. ун-т сіл. госп-ва ім. Петра Василенка. Харків : ХНТУСГ, 2017. 356 с.
41. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / уклад. Н. Л. Марусяк ; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці : ЧНУ : Рута, 2020. - 171 с.
42. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / [авт. кол. під заг. ред. Е. О. Юрія] ; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича : Рута, 2020. - 347 с.
43. Фінансовий портал Fin.Org.UA. URL: <https://www.fin.org.ua/>
44. Юдіна С. В. Підходи логіки до діагностики фінансового стану підприємства / С. В. Юдіна, Д. О. Захаров, С. С. Кіщенко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2021. - Вип. 35. - С. 83-88. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2021_35_18
45. Ярошевич Я. С. Забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств в умовах воєнного стану / Я. С. Ярошевич // Формування ринкових відносин в Україні. - 2023. - № 7-8. - С. 111-119. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2023_7-8_17
46. Ясинська Д. В. Сучасна парадигма діагностики фінансового стану підприємства в період кризи / Д. В. Ясинська, О. В. Добровольська // Економічний простір. - 2021. - № 166. - С. 81-84. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2021_166_16

ДОДАТКИ

Додаток А

Система показників коефіцієнтного аналізу фінансово-майнового стану підприємства

№ п/п	Назва показника	Формула для розрахунку
Показники ліквідності та платоспроможності		
1.	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$(\text{Грошові кошти} + \text{Поточні фінансові інвестиції}) / \text{Поточні зобов'язання}$
2.	Коефіцієнт проміжної ліквідності	$(\text{Дебіторська заборгованість} + \text{Запаси}) / \text{Поточні зобов'язання}$
3.	Коефіцієнт покриття	$\text{Оборотні активи} / \text{Поточні зобов'язання}$
4.	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	$(\text{Оборотні активи} - \text{Поточні зобов'язання}) / \text{Поточні зобов'язання}$
5.	Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу	$(\text{Оборотні активи} - \text{Поточні зобов'язання}) / \text{Власний капітал}$
6.	Коефіцієнт ліквідності активів	$\text{Оборотні активи} / \text{Усього активів}$
7.	Частка запасів в оборотних активах	$\text{Запаси} / \text{Оборотні активи}$
8.	Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	$\text{Дебіторська заборгованість} / \text{Кредиторська заборгованість}$
Показники ділової активності		
9.	Оборотність дебіторської заборгованості	$\text{Чистий дохід від реалізації} / (\text{Дебіторська заборгованість на початок року} + \text{Дебіторська заборгованість на кінець року}) / 2$
10.	Середній період погашення дебіторської заборгованості	$365 / \text{Оборотність дебіторської заборгованості}$
11.	Оборотність кредиторської заборгованості	$\text{Собівартість реалізованих товарів} / (\text{Кредиторська заборгованість на початок року} + \text{Кредиторська заборгованість на кінець року}) / 2$
12.	Середній період погашення кредиторської заборгованості	$365 / \text{Оборотність кредиторської заборгованості}$
13.	Оборотність активів	$\text{Чистий дохід від реалізації} / (\text{Загальна сума активів на початок року} + \text{Загальна сума активів на кінець року}) / 2$
14.	Оборотність запасів	$\text{Собівартість реалізованих товарів} / (\text{запаси на початок року} + \text{запаси на кінець року}) / 2$
15.	Середній період обороту запасів	$365 / \text{Оборотність товарно-матеріальних запасів (II)}$
16.	Тривалість фінансового циклу	$\text{Середній період погашення дебіторської заборгованості} + \text{Середній період обороту запасів} - \text{Середній період погашення кредиторської заборгованості}$

17.	Оборотність власного капіталу	Чистий дохід від реалізації / Власний капітал
Показники фінансової стійкості		
18.	Коефіцієнт заборгованості	Позикові кошти / Активи
19.	Коефіцієнт фінансової стабільності	Власний капітал / Позикові кошти
20.	Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	Власний капітал / Валюта балансу
21.	Коефіцієнт залежності від довгострокових зобов'язань	Довгострокові зобов'язання / Власний капітал
22.	Відношення заборгованості до капіталізації	Довгострокові зобов'язання / (Загальна сума пасивів – Поточні зобов'язання)
23.	Коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів	Позикові кошти / Власний капітал
24.	Коефіцієнт концентрації власного капіталу	Власний капітал / Активи
25.	Коефіцієнт фінансової залежності	Активи / Власний капітал
26.	Коефіцієнт довгострокового залучення капіталу	(Довгострокові кредити + Довгострокові позики) / (Власний капітал + Довгострокові кредити + Довгострокові позики)
27.	Коефіцієнт маневреності власних коштів	(Власний капітал + Довгостроковий позиковий капітал – Необоротні активи) / (Власний капітал + Довгостроковий позиковий капітал)
28.	Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	Довгострокові зобов'язання / (Довгострокові зобов'язання + Власний капітал)
29.	Коефіцієнт структури залученого капіталу	Довгострокові зобов'язання / (Довгострокові зобов'язання + Поточні зобов'язання)
Показники рентабельності (прибутковості)		
30.	Рентабельність реалізації, %	Прибуток від реалізації / Чистий дохід від реалізації
31.	Рентабельність виробництва (основної діяльності), %	Прибуток від операційної діяльності / Собівартість реалізованої продукції
32.	Рентабельність капіталу, %	Чистий прибуток / Загальна сума капіталу (середньорічна)
33.	Рентабельність чистих активів, %	Чистий прибуток / (Вартість активів (середньорічна) – Поточні зобов'язання (середньорічні))
34.	Рентабельність оборотного капіталу, %	Чистий прибуток / Вартість оборотного капіталу (середньорічна)
35.	Рентабельність власного капіталу, %	Чистий прибуток / Величина власного капіталу (середньорічна)
36.	Рентабельність реалізації (за чистим прибутком), %	Чистий прибуток / Виручка від реалізації

Показники майнового стану		
37.	Коефіцієнт реальної вартості функціонуючого капіталу	Матеріальні активи / Капітал
38.	Коефіцієнт накопичення зносу	Знос / первісна вартість
39.	Коефіцієнт придатності основних засобів	Залишкова вартість / первісна вартість
40.	Фондоозброєність	Основні засоби / чисельність працівників
41.	Індекс постійного активу	Необоротні активи / Власний капітал
42.	Коефіцієнт мобільності	Оборотні активи / Необоротні активи

Додаток Б

Дискримінантні моделі діагностики фінансового стану (ймовірності банкрутства)

Назва моделі, пояснення	Методика розрахунку	Позначення
1. Двофакторна модель (якщо результат за показником є від'ємним, то ймовірність настання банкрутства невелика; якщо результат є додатним, то навпаки)	$Z_D = 0,3877 + 1,0736x_1 + 0,0579x_2$	x1 – коефіцієнт поточної ліквідності; x2 – коефіцієнт концентрації позикового капіталу
2. Z A -показник Альтмана (якщо Z дорівнює 1,8 і менше, то ймовірність банкрутства дуже висока, 1,81–2,7 – висока, 2,71–2,99 – можлива, 3,0 і вище – дуже низька); граничне значення Z _{A83} – 1,23	$Z_A = 1,2x_1 + 1,4x_2 + 3,3x_3 + 0,6x_4 + 1,0x_5$ $Z_{A83} = 0,717x_1 + 0,847x_2 + 3,107x_3 + 0,42x_4 + 0,998x_5$	x1 – відношення робочого капіталу до активів; x2 – відношення чистого прибутку до активів; x3 – рентабельність активів (співвідношення прибутку до сплати відсотків і податків та активів); x4 – співвідношення ринкової вартості акцій та позикового капіталу; x5 – відношення чистого доходу до активів; x4 (для Z _{A83}) – коефіцієнт фінансової стабільності
3. Модель Спрінгейта (якщо Z _C < 0,862, то підприємство є потенційним банкрутом)	$Z_C = 1,03x_1 + 3,07x_2 + 0,66x_3 + 0,4x_4$	x1 – відношення оборотних активів до активів; x2 – рентабельність активів (співвідношення прибутку до сплати відсотків і податків та активів); x3 – співвідношення прибутку до сплати податків та поточних зобов'язань; x4 – відношення чистого доходу до активів
4. Модель Ліса (граничне значення Z _L = 0,037)	$Z_L = 0,063x_1 + 0,092x_2 + 0,057x_3 + 0,001x_4$	x1 – співвідношення оборотних активів та суми активів; x2 – відношення операційного прибутку до активів; x3 – відношення нерозподіленого прибутку до активів; x4 – коефіцієнт фінансової стабільності

Фінансова звітність ДП «Радомишльський лісгосп АПК» у 2021-2023

роках

БАЛАНС

Актив	Код рядка	На 01.01. 2021	На 01.01. 2022	На 01.01. 2023	На 01.01. 2024
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи	1000		2,00	0	0
Первісна вартість	1001		7,00	7,00	7,00
Накопичена амортизація	1002		5,00	7,00	7,00
Незавершені капітальні інвестиції	1005				
Основні засоби:	1010	2641,7	4 035,30	9 268,90	9 144,30
первісна вартість	1011	4649,3	7 180,80	15 169,10	16 289,60
знос	1012	2007,6	3 145,50	5 900,20	7 145,30
Довгострокові біологічні активи	1020				
Довгострокові фінансові інвестиції	1030				
Інші необоротні активи	1090				
Усього за розділом I	1095	2641,7	4 037,30	9 268,90	9 144,30
II. Оборотні активи					
Запаси:	1100	2172,3	2 819,70	4 211,00	2 954,00
у тому числі готова продукція	1103		2 367,40	3 018,70	2 585,00
Поточні біологічні активи	1110				
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	1138,9	690,40	701,10	715,20
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	2,8	19,80	237,30	234,40
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	192,3	968,20	816,20	978,50
Поточні фінансові інвестиції	1160		0	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	2231,1	6 406,50	500,30	1 240,50
Витрати майбутніх періодів	1170				
Інші оборотні активи	1190	6,9	174,5	91,90	195,10
Усього за розділом II	1195	5744,3	11 079,1	7 021,8	6 317,40
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200				-
Баланс	1300	8386	15 116,4	16 290,70	15 462,00

Пасив	Код рядка	На 01.01. 2021	На 01.01. 2022	На 01.01. 2023	На 01.01.202 4
I. Власний капітал					
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	300	-	-	-
Додатковий капітал	1410		18,80	18,80	18,80
Резервний капітал	1415				
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	2937	4 534,60	5 976,60	6 916,50
Неоплачений капітал	1425				
Усього за розділом I	1495	3237	4 553,40	5 995,40	6 935,30
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		2 187,80	1 855,90	1 820,60
III. Поточні зобов'язання					
Короткострокові кредити банків	1600				
Поточна кредиторська заборгованість за:					
довгостроковими зобов'язаннями	1610				
товари, роботи, послуги	1615	3461,2	2 218,70	4 686,80	4 495,80
розрахунками з бюджетом	1620	820,6	3 590,20	701,60	871,50
у тому числі з податку на прибуток	1621	91,5	504,20	-	-
розрахунками зі страхування	1625	82,3	333,90	138,80	86,30
розрахунками з оплати праці	1630	355,2	1 293,30	526,60	407,30
Доходи майбутніх періодів	1665		0	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	429,7	939,10	2 385,60	845,20
Усього за розділом III	1695	5149	8 375,20	8 439,40	6 706,10
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700				
Баланс	1900	8386	15 116,40	16 290,70	15 462,00

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	2021	2022	2023
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	60870,6	66 076,1	65 677,2
Інші операційні доходи	2120	50	545,8	916,0
Інші доходи	2240	0,6	0,5	0
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	60921,2	66 622,4	66 593,2
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	28272,3	35 857,7	37 915,6
Інші операційні витрати	2180	28897	27 326,4	26 606,7
Інші витрати	2270		91,70	450,70
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	57169,3	63 275,8	64 973,0
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	3751,9	3 346,6	1 620,2
Податок на прибуток	2300	655,3	462,7	184,4
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	3096,6	2 883,90	1 435,80

Фінансова звітність ДП «Радомишльський лісгосп АПК» за 9 місяців

2024 року

БАЛАНС

БАЛАНС

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
нематеріальні активи	1000	0	0
Первісна вартість	1001	7	7
Накопичена амортизація	1002	7	7
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010	9144,3	8783
первісна вартість	1011	16289,6	16802,6
знос	1012	7145,3	8019,6
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	9144,3	8783
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	2954	3205
у тому числі готова продукція	1103	2585	2096,3
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	715,2	704,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	234,4	56,1
	1136	37,4	54,9
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	978,5	1348,8
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	1240,5	334,8
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190	195,1	211,8
Усього за розділом II	1195	6317,7	5860,8
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	15462	14643,8

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I, власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		

Додатковий капітал	1410	18,8	18,8
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	6916,5	7120,5
Неоплачений капітал	1425		
Усього за розділом I	1495	6935,3	7139,3
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	1820,6	
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	4495,8	5663,2
розрахунками з бюджетом	1620	871,5	1035,6
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	86,3	164,1
розрахунками з оплати праці	1630	407,3	320,6
Доходи майбутніх періодів	1665	0	
Інші поточні зобов'язання	1690	845,2	321
Усього за розділом III	1695	6706,1	7504,5
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	15462	14643,8

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	48595,3	49801
Інші операційні доходи	2120	201,7	180,2
Інші доходи	2240	0	0
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	48797	49981,2
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	31833,3	32344,7
Інші операційні витрати	2180	16583	16306,5
Інші витрати	2270	0	0
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	48416,3	48651,2
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	380,7	1330
Податок на прибуток	2300	67,9	167,2
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	312,8	1162,8